

PERSONAMENTUL

an . 28 Cor.
 um. . 14
 ună . 2.40
 de zi pentru Ro-
 și străinătate pe
 an 40 franci.
 pentru oraș și
 comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA :
 Strada Deák Ferenc Nr. 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație.
 Mulțămite publice și Loc
 deschis costă fiecare șir
 20 fileri.
 Manuscripte nu se inapo-
 iază.

Ce e „Tribuna“ zilelor noastre?

De Octavian Goga.

V.

Rostul scriitorilor în „politică“.

devea, într'un colț obscur de cafenea, unde
 am o revistă, am auzit deunăzi cuvîn-
 pe cari le dau aici, un fragment dintr'o
 scribire dela masa de cărți, în jurul căreia
 erau vre-o patru „frunțași“, cât se poate
 bine nutriți, jucând „calabrias“ și trăgând
 câte rețevie de fum din portoricele lor
 țerile...

„Vezi un domn cu ochelarii prinși în aur :
 Nu mi-e frică de ciuvică! Ține-te, doc-
 mite'n suflet! Contra, cvint, vanac,
 Cum zic, mă frate, de ce nu rămân
 specialitatea lor, ce se bagă în politică,
 nu se pricep.. Că politica, mă frate,

„Vezi, că era vorba de scriitori și că
 sernatul, chemând cu un gest cât se poate
 discret talul, a plătit capuținarul și a ple-
 cat multă părere de rău, că n'a putut ur-
 până la sfârșit această conversație inte-
 tă...“

„Caută scriitorii în politică? Iată o între-
 care, grație principiilor formulate în trea-
 ziarul „Românul“ și atinse cu mult
 de sare attică în cartea dela Brașov,
 după astăzi lumea noastră. E un fenomen
 cele mai interesante să vezi ce păreri de-
 ză uneori societatea la noi asupra bietilor
 scriitori ai condeiului. Imprejurarea, că scri-
 mai de seamă din trecut s'au dus peste
 că cei din Regat n'au călcat aproape
 dată pământul nostru, că cei cari înodau
 și făceau acrostihuri pe aici erau de
 niște „dascăli țipați“, sau alt soi de
 grați fără pic de talent, aceste toate au
 munit la înfiriparea unei imagini ciudate a
 scriitorului român. Până mai deunăzi era cât
 de puțin măgulitoare concepția cu-
 asupra acestui personaj, zugrăvit mai
 zuna în culori stridente, cu multe nuanțe
 romantism exagerat. Pentru a-l judeca
 nostru provincial își punea în mișcare
 puterea de imaginație menită a-i impru-
 vizionii, cari de cari mai fantastice. Cu-
 dintre bătrânii noștri mai bătrâni aplică
 ză cuvântul „poet“ unui individ exal-
 ză nici un căpătâi, un fel de taie cânilor
 care știe potrivi vorbele și se ține de
 încurcând capul la fetele și nevetele
 cum se cade. De câteori vine vorba
 „poet“, bătrânul nostru zîmbește cu mult
 ca pe urma amintirii vre-unei aven-
 tinerete, ori a unei reminiscențe din-
 poveste de demult. Pornindu-se la vorbă
 micul moș, are să rădă cu poftă: Așa-s
 „poetii... Era pe vremea mea unu', de tot
 căului, de-l știa întreg Bănatul, îi zicea
 șov, strașnice orații și păcălituri potrivea.
 singur l-a mai tăiat, Bota, care i-a făcut
 „Lupuloave, Lupuloave, Domn cu cisme-
 „Lupuloave... Aștel are să-ți ducă înainte po-
 cinstul și harnicul nostru cărturar bă-
 care întâlnind un scriitor de legea nouă
 cându-l om în toată firea, cu glas potolit
 pieptănătură ca lumea, are să rămâie
 de decepționat: „Mă băieți, ăla nu-i
 mă, ăla-i om de omenie!“...
 vremea a atenuat cu încetul notele groțești
 acestui tablou, dar i-a lăsat fondul ro-
 care e și acum hotărîtor în ideea cu-

rentă a celor mai mulți dintre cetățenii noștri.
 Ei și astăzi văd în scriitor numai un fel de
 colăcar pela praznice, un tip înzestrat cu
 multe înclinări excentrice, care e cu atât mai
 „în stil“, cu câți mai mulți nasturi îi lipsesc
 la vestă. Firește, că toată activitatea lui e
 pentru dâșii o încorporare pe cât de firească
 pe atât de facilă a unor aptitudini speciale,
 cari, independente de voința și de rațiunea
 proprietarului lor, își fac de cap în clipe când
 misterioasa muză atinge cu sărutarea ei pro-
 verbială fruntea încadrată de-o enormă can-
 titate de păr... De-aici ușurința, cu care apre-
 ciază dâșii orice producție literară, de-aici
 zimbetul familiar cu care te întâlnești atât de
 des și care pare a-ți șopti la ureche cuvinte
 gădilitoare: „Drăguțule, când vine Muza, nu-i
 așa că la noapte, pe lună, mai faci o poezie?“

De sigur, că atribuțiunile cari s'au fixat pe
 seama scriitorilor în puterea acestei concepții
 stranii, sânt cât se poate de reduse. Un astfel
 de răsfățat efeb al lui Apollo, — își zic băr-
 bații noștri, încărcăți de „experiență poli-
 tică“, — poate să scrie un delicat madrigal
 în albumul unei fete frumoase, poate să facă
 o odă lui Mihai-Viteazul, să prindă în versuri
 o idilă dela fântână, dar nu e în stare să is-
 prăvească munca noastră de gospodari așe-
 zați, cari singuri sântem chemați să condu-
 cem destinele neamului, să îndrumăm mersul
 atât de complicat al frământării noastre poli-
 tice, să incasăm diurnele atât de muncite ale
 consiliilor de direcțiune pela bănci... Ce poate
 căuta în toate aceste afaceri, pentru a căror
 cântărire se cere just raționament, ce poate
 trage în cumpănă cuvântul cutărui autor de
 rime, care în nopțile instelate, când oamenii
 cum se cade dorm cu fața către perete, în-
 jghebează ca un somnambul o seamă de
 „frazе sforăitoare“?... Că-i mai înfundăm în
 câte un birou, unde pentru două sute de co-
 roane stau șapte ciasuri la zi, acești „poetii
 politico-lirico-oțeliți“, asta calea-valea, dar să
 îndrăznească a tulbura valurile firmanelor no-
 stre politice, — ei, aici avem și noi câte ceva
 de spus...

În această ordine de idei se desfășură lo-
 gica multora dintre frunțașii noștri, ale căror
 judecăți își găsesc expresia în coloanele zia-
 rului „Românul“. Această gazetă „autorizată“
 a comitetului național nu pierde nici un prilej
 pentru a-și manifesta suveranul dispreț de câte
 ori vine vorba de rolul scriitorilor în politică
 și cu o liniște imperturbabilă îi aruncă ziarului
 „Tribuna“ întrebarea plină de compătimire:
 „Mă rog, ce căutați în politică? Cu scriitorii
 d-voastră puteți fi cel mult „o revistă lite-
 rară“... De acest gen e și concepția operel
 dela Brașov, în care ni-se spune cu un umor
 din cele mai adorabile, că la „Tribuna“, —
 „poetii lirici scriu articoli de fond politici“...
 Cum vedeți, aici nu numai atribuțiunile scri-
 torilor sunt binișor îngrădite, dar și noțiunea
 „politice“ e redusă la cele mai microscopice
 proporții. În loc de a însemna cu acest cuvânt
 manifestarea forțelor multiple, cari contribuie
 la susținerea, la întărirea și la cărmuirea unui
 popor, și a judeca astfel însemnătatea fiecărui
 factor în măsura importanței de care poate fi
 învrednicită contribuția lui, o seamă din bunii
 noștri șefi reduc politica cu toate întrecerile ei

la cea mai îngustă arenă. Ei văd în politică
 numai hărțuiala mărunță a uriașei noastre
 sbuciumări în afirmarea existenței unui po-
 por, ei văd doar cele câteva focuri răzlețe,
 cari ard pe sub răzoare încălzind câte o sen-
 tinelă prizărită și uită toată lamura ostașilor
 din vale, singurii cari dau și hotărăsc lupta...
 Pentru o astfel de mentalitate, de sigur, că se
 cer „fapte nu poezii“ și că cea mai supe-
 rioară expresie a năzuințelor noastre politice
 e un discurs bine ticluit în parlamentul din
 Budapesta. Acești oameni, firește, nu vor în-
 telege niciodată, că în lupta de redeșteptare na-
 țională a unui popor oprimat, propaganda
 culturală, care se desface din slova scriitorilor,
 e un hotărîtor act politic, cu mult mai impor-
 tant, decât puzderia de cuvântări înjghebate
 după tipicul special al oratoriei ungurești. Cu
 atât mai puțin vor putea aprecia după drept-
 tate rostul producției literare sub raportul
 mai complicat al procesului de creațiune, care
 i-ar putea face să înțeleagă, că mințile cari
 se avântă până în cele mai depărtate sfere
 ale abstracțiunii, trecând atâtea slavile și bi-
 ruind atâtea greutăți, au de sigur puțința de
 a deslega și nevinovatele operații intelectuale,
 cari sunt apanajul adițional al politicianismu-
 lui nostru. Dar nu! Potrivit judecății, de care
 vorbeam, bărbatul cu rost de conducător în
 „politică“ noastră va disprețui în adâncul su-
 fletului său rolul literaturii, fiind pe deplin în-
 credințat, că un talent de scriitor trage cu si-
 garanță de zece ori mai puțin în cumpănă,
 decât o bună gură de avocat, care într'o
 ungurească impecabilă poate da gata politica
 lui Tisza. În acest spirit regretabil, care se
 distinge prin cea mai crasă intoleranță de
 specialist pedant, enunță amicul meu Al. Vaida
 formule categorice, luându-ne strașnic de sus
 pe noi „poetii politici, lirico-oțeliți“, de câte
 ori, trecând marginile competenței noastre
 atât de limitate, avem imprudenta de a „face
 politică“. Dacă am fi călăuziți de oare-care
 răutate în aceste constatări destul de triste,
 am putea cere doctorului Vaida un temeinic
 studiu asupra medicinei, ca factor de specia-
 lizare în științele politice..., dar noi autodi-
 dacții suntem mai puțin severi, mai iertători
 deci...

Voim chiar a le arăta potrivnicilor noștri,
 că în judecata lor puțin măgulitoare asupra
 scriitorilor mai au o mulțime de tovarăși.

Maestrul Caragiale, povestindu-i deunăzi
 câteva fragmente din normele de apreciere a-
 mintite, a zîmbit și m'a bătut pe umăr: — Stai
 să vezi ce am pățit eu... Să fie vre-o două-
 zeci și cinci de ani de atunci... Sărac, necă-
 jî, ajunsese la aman... Zic, stai să mă duc
 la ministru, să-i cer o slujbă... Cum dă la toți
 părliții, m'ar putea ocroti și pe mine... Unde
 mai pui, că ministrul era omul meu, mă știa
 din fragedă copilărie. Mă duc și, fără a mai
 lungi vorba, i-o spun verde: — Domnule mi-
 nistru, sunt strașnic de încurcat, o duc greu
 de tot, să mă iertați, am venit să vă cer o
 slujbă...

— Ministrul m'a privit speriat, a făcut o
 grimasă și a început să rîdă: — Tu slujbă?
 Ce fel de slujbă?

— Iacă o slujbă de 300 de lei, la registra-

tură. La monopolul tutunului... O să muncesc în rind cu alții...

Protectorul meu a încrețit fruntea: — Bine, lancule, o s'o poți tu purta, asta-i slujbă grea, mă...

Cum, păcatele mele, să n'o pot, domnule ministru? — i-am răspuns. Doar am făcut trei piese de câte trei acte, o să înțeleg și acolo la condică, că după numărul 13 vine 14...

— Lasă piesele, frate! Alea le știu pe din afară, da, vorba, slujba ai s'o poți tu purta?... Și, — încheiă nenea lancu, — au trebuit intervenții, nu glumă, până m'am procopsit...

Fără a mai face în treacăt măcar vre-o mențiune asupra atitudinii mai noi a maestrului Caragiale, ne socotim datorii a atrage atenția cetitorilor asupra împrejurării, că dela întâmplarea povestită s'a scurs un sfert de veac, care a schimbat multe în judecata oamenilor.

Pentru a le arăta conducătorilor noștri în ce chip se răsfrânge această chestiune prin prizma inteligenței unuia dintre cei mai marcanți bărbați politici ai României moderne, vom reproduce un fragment din studiul domnului I. G. Duca: «*Artă și politică*».

Ascultați:

„Pentru a asigura izbânda unei mari idei, unei reforme, care pornește din nevoile adânci ale unui popor, nu mai este destul să așterni proiecte de legi pe o foaie de hârtie și să câștigi aprobarea câtorva prieteni, sau tăcerea câtorva vrăjmași. Trebuie să convingi milioane de oameni, să faci apel la rațiunea, la inima, la patriotismul lor, să stârnești un curent întreg acolo, unde înainte câteva cuvinte, câteva amenințări sau câteva glume erau de ajuns. Ori, ca să crezi curentele de acestea, ca să se impună chiar spiritelor celor mai potrivnice, rațiunea singură e neputincioasă, ori cât de bogate ar fi darurile cu cari prea ar fi înzestrată. Pentru rațiunea să convingă și să învingă, ea trebuie înveșmântată în zalele artei, ea are nevoie de tezaurul literaturii, ale poeziei, ale elocinței, ca să vorbească imaginațiunii și sufletului popoarelor.

Ce ar fi putut să facă cu raționamentul rece sau cu dibăcia calculată, cei cărora le-a fost dat mai ales în decursul veacului al XIX-lea să trezească din amorțea în care zăceau popoarele asuprite ce ajunseră în noianul lor de nenorociri să piardă până și conștiința naționalității lor? Pentru a reînvia bărbățiile trecutului, pentru a reda cre-

dință de neam și speranța în viitor, legile și decretale trebuiau să se dea în lături, să lase lirele poezilor să se încordeze și să cânte, ca din cântarea lor să izvorască credința, iar sufletele cele mai desnădăjduite cu lacrimi să fie smulse din sufletele cele mai împietrite și ca să se aprindă în toți deopotrivă dorul mântuirii de război, de luptă și de întregire de neam.

Au trebuit cântecele unui Murășanu, poeziile unui Alexandri și proza unui Bălcescu, pentru ca Românii să-și reamintească de vremuri mai demne și să scuture lanțurile unei robii îndelungate. A trebuit toată arta unui Voltaire și a unui Jean Jacques Rousseau pentru ca burghezimea franceză să scuture edificiul de corupțiune și de desfrâu ce transformase cea mai temută monarchie a Europei într-o curte plină de principii moleșiți și de curtezanerie atotputernice. A trebuit toată literatura unui Goethe și a unui Schiller, toată munca înaltă a unui Beethoven și a unui Wagner pentru a pregăti în națiunea germană, desbinată de lupte intestinale și de un trecut patricid, acea comunitate de ideal, de credințe și de aspirațiuni fără de cari tot genul diplomatic a lui Bismark și toată perfecțiunea mecanismului militar al Prusiei nu ar fi putut să clădească mândrul imperiu de azi.

Chiar chestiunile, cari par mai străine de artă, cum ar fi chestiunile economice, nu se pot lipsi de ajutorul ei. Cu cifre și statistici nu se mișcă o masă omenească, trebuie și aci să acoperi argumentele cu veșmintele artei, pentru ca ele să-și atingă scopul. Ce ar rămânea din socialism, dacă i-am lua toată arta cu cari apostolii lui au știut să l'învalue? Azi mai cu seamă când multe din adevărurile doctrine ale lui Marx și Lassalle sunt răsturnate și contrazise prin fapte, ceea ce rămâne mai viu și mai trainic în toată concepția socialistă — e tocmai umanitarismul acela larg, îngăduitor și milostiv, ce a presărat cu speranțe noi desnădăjduirea în care se sbuciumau desmoștenișii lumii“.

Am reproduces aceste rânduri de frumos avânt, ca să se vadă deosebirea dela om la om în lumea bărbaților politici și ca să înțeleagă chiar și cei mai îndărătnici dintre venerabilii noștri, că ceata selectă a oamenilor superiori e călăuzită de alte credințe în aprecierea scriitorilor pe tărâmul politic.

Uniți printr'un sentiment de firească frățietate și prin legăturile de solidaritate ale unui

ideal comun s'au grupat pe rând în jurul acestui ziar, care le-a asigurat pe deplin libertatea cuvântului, toți scriitorii dela noi, cum sânt, cu rostul lor simplu de muncă în ogorul literelor, au venit aici să-și spună credințe și păreri, cari îi frământă în vârtă sbuciumului lor zilnic. În această muncă stătită și desinteresată ei sânt sprijiniți de varășii lor din Regat, cu cari s'au înfrățit pentru a duce la izbândă aspirațiile juste ale neam.

Judecați acum D-Voastră, dacă o astie tribună liberă are un rost în câmpul publicității noastre. Dați-vă seama cu mintea pede și neorbită de patimă, dacă o astie gazetă e utilă și trebuie susținută, sau trebuie luat ciomagul pentru a o desființa în numele „solidarității naționale“. Cumpănind aceste lucruri, mai puneți, vă rugăm, încă odată cântar ideea bizară a „Tradării“ și nu mai cătați încă un zâmbet în fața pretențiilor oarbă supunere și proșternere la poalele torizațiilor“...

Judecați-le toate aceste și lucrați cum povățui mintea așezată. Căci noi, ori-cât ne trudit, n'am putut găsi nici o „tradare“ scrisul acelor, a căror intransigență națională e cea mai fundamentală justificare a existenței lor. Și — să fim iertați, — dar ori cum am privit problema, am ajuns totdeauna la rezultatul, că în republica literelor nu poate exista altă „autorizație“ decât talentul și cinstea lui de omenie...

»Pragul unei noi epoci în viața Ungariei«. Pragul acesta — s'ar putea să fie altul? — e noua lege meară creată de guvernul contelui Khuen. Ne-o spune aceasta însuș contelui Khuen într-o convorbire ce a avut cu corespondentului ocazional al ziarului guvernamental „Budapesti Napló“.

Prin reformele militare — a spus ministrul președinte — s'ar realizat nu numai pacea cu monarhia, ci și dovada că *dinastia nu va rămânea în viitor refractară pentru exigențele naționale ungurești*. Că din urmă revoluție în Ungaria a fost rezistența națională (subt „drabantii“) Antagonismele de drept constituționale

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“

Bradul și firul de iarbă*)

Un brad înalt, semeț, voinic,
Privind un fir de iarbă mic,
Zicea 'ngâmflat: »In zece ani cât m'am suit,
Sărmane fir nenorocit,
Și tu ești tot cum te-am lăsat
Pe când alături petreceam
In umbra ta necunoscută,
Abia c'o palmă te 'ntreacă
Și astăzi te întrec c'o sută.
Și vezi, sunt bun că-mi amintesc
Și-am drept să fiu orgolios,
Căci ai rămas atât de jos —
Abia, abia te mai zăresc.
Firul de iarbă, îi zise: »Bine,
Ești mai înalt, e drept vecine,
Și totuș între noi, îmi pare,
Că e grozavă-asemănare:
Ori cât te-ai înălța în vânt,
Cu fruntea 'n nori sau în lumină,
O, nu uita, — ai rădăcină
Tot ca și mine, în pământ“

Cincinat Pavelescu.

(* Din volumul ce va apare în curind.

Medalioane*).

De Em. Gârleanu.

Lampa.

În noaptea adâncă, sus din dosul unei ferestre, o rază slabă licărește, ca o stea rătăcită în neguri.

E lampa care luminează masa săracă a unui poet poate, lampa care-i călăuzește cărarea condeiului, pe care mâna lui înfrigurată îl poartă pe hârtie.

Căci lampa ne e prietenă. Când scrii, seara în răsfrângerea ei de lumină, care se așterne ca o cunună pe hârtia ta, când te deprinzi cu alintarea lucrării ei, de după sticla care o închide, cum include corola unei flori stamină, și se pare că un ochiu umed te urmărește, că scîlpiri de gene te îndeamnă, că un suflet pâlpaie acolo, lângă tine, și că te ocrotește.

Tovarășă a gândurilor noastre! Ce puțin ne ceri, și cu câtă dărnicie ne întorci darurile tale, cum pământul întoarce, însutit, sămânța. Subt ocrotirea ta, atâtea frunți au stat plecate, tu singură ai văzut fiorul sufletelor ce sufăr pentru alții, și tu mai întâi le-ai răsplătit durerea, topind o rază în lacrima care le-a căzut în singurătatea odăiții lor. Dacă pentru toți n'ai fi decât o lumină pentru poet ești o stea scoborâtă lângă dânsul, și pentru ochii lui floarea ta strălucitoare se schimbă în zări în-

*) Din volumul ce va apare în curind.

purpurate, în zări depărtate, în adâncul rora dânsul își clădește, până la cer, visul închipuirii lui!

Și când zorile se arată, sfioasă pâlpaie par'că îndemni și pe tovarășul tăi: „Hai, de te culcă!“... Cum faci acum. Ai tărate, geana de lumină îmi argintează ferestrea. Să ne odihnim, tovarășă scumpă a gândurilor mele!

Oglindă

De mult la casa veche obloanele-s — pleoapele închise ale unui mort.

Astfel, la ferestre nu mai înflorește lumina de asupra acoperământului nu se mai vede caerul albastru al fumului. Glas nu se aude prin cerdacuri; pașii nu se lipesc de zăușii zile scărilor. În zori nu cântă cucușul; în seara cade fără să o prevestească dulăul dincios al curții. În avuzurile secate se vede nu se pot răsfrânge.

Și zilele se scutură ca fulgii din aripile nite. Și ceasurile se scurg fără ca minimele ornicelor mute să le mai însemne. Lăcărul gârbovi, ca drumeti întârziati, se opresc la capătul drumului lor, și se razimă de pământ hrentuți.

Și zidurile se clatină căci cărămizile umezeala și se dospesc, ca aluatul.

Și doar, odată, în încăperile acestea a cotit viața. S'au iubit ființi în cuprinsul lor acestora; s'au iubit și s'au urit poezii disprețuit și s'au cuprins iarăși în imbrăcăminte bune, căci viața e desnețede și în grădina cu flori otrăvitoare, acoperite

coroană și națiune, se vor reface prin reformele militare, aproape zero și toate partidele din opoziție ajunge pe urma reformelor *gubernamentabile*. Se va consolida națiunea în mod definitiv și va deveni *productivă*. Toate aceste prefaceri în *vor primi drept cadru reformatoral*. Căci reformele militare da o deslegare norocoasă tuturor chestiunilor pendente și ca din spuma ocean liniștit va să răsără apoi reforma electorală, întocmai ca o *Ve-* care să dea frumusețe, dragoste și productivitate vieții naționale un-

Prin aceste mărturisiri ale sale con- Khuen confirmă — durere — în cel mai strălucit comentariile despre reformele electorale și în mod neîndoios intenția națiunilor nemaghiare pe care contele Khuen față de reforma electorală.

Contele Khuen a atins *chestiunile ale vremilor noastre* și — credem că un răspuns, la locul venit, nu poate întârzia din partea noastră.

Ministrul Greciei la Regele Carol. Din ni-se anunță: Vineri la orele 12 noul ministrul al Greciei în București, d. Carusso a primit în audiență la palat.

De față se aflau prințul Ferdinand și d. P. P., prim-ministrul și ad-interim la ministerul externe.

Limba și stat unitar. În cadrul discuției de ziarul „Világ” asupra păcii cu naționalitatea din partea combatanților șovini s'a invocat de ori motivul că concesiile pe teren școlar, administrativ și legislativ pe seama naționalităților, ar cădea mai curând disoluția statului ungar, im-

ându-l în regiuni cu caracter absolut contrar tenor de astăzi ale ungurimei.

De aceste argumente atât de naive ale celor care răsuflă parte la discuție se reclama o conturare de rudimentară a esenței politice de naționalitate, pentru a se face oarecum lumină și în capetele

cu stele de aur, pisc scaldat în razele di-

și prăpastie fără fund.

ar așa cum e viața, tot e mai dulce ca

ștarea morții, ca înghețul pustiirii, ca ui-

De-aceea casa veche, cu obloanele lăsate,

ea un mormânt pe care pământul nu-l pri-

se, și-l aruncase afară la sânul lui.

ar împotriva vremii chiar și pieptul stân-

e numai de țărână.

ururile casei se măcinau; lespezile scârilor

egăiseră, lemnele cerdacurilor putreziseră.

într-o zi pervazul unui oblon se desfăcu

incheieturi și se prăbuși la pământ. Și a-

pe ochiul spart al ferestrei, străbătu în-

dată, după amar de ani, o rază de lumină.

le licăriri ca de-o fulgerare, iar oglinda

cu ramă aurită, — singurul lucru ce mai

măsesse în încăperile pustii se aprinse par'că

ceștarul ei părea acum o cădere de apă

pede, un șipot de argint, un crâmpei de cer.

luciu ei se răstrânseseră pereții albi, și o

par'că înviase în cuprinderea ramei au-

o lume zămisliță din întuneric, o lume

cu brațele întinse, cu buzele întredes-

se, cu ochii mari și rotunzi cerea soarele!

soarele năvăli în odaie, iar cleștarul vră-

părea că-l bea cu mii și mii de guri...

și ziua se stinse repede căci oglinda înse-

și lacomă, îi sorbise lumina.

Scrinul.

at într'un colț, mobilă din vremi bătrâne, —

pare că nu are nici o legătură cu tot

imbibate de ideea imperialistă, a politicianilor farsori și speculanți.

Între concesiile principale cari se cer pentru înfăptuirea unei păci interne, ar trebui ca fiecărei naționalități din țară să i-se dea dreptul să formeze partid a parte — pentru realizarea oricărui crez politic legitim — să aibă dreptul de a ține adunări și a face propagandă, neimpedecată de nimeni. Cu un cuvânt ar trebui rupt cu politica de până aci care nu numai că nu le recunoaște ca o grupare politică deosebită, ci le pune mereu bețe în roate și ar trebui create cercuri electorale noi, absolut independente de cele de până aci și ce privește limba să fie unitare. Faptul acesta ar trebui ținut în evidență mai ales pentru regiunile locuite de naționalități căci ar înlătura frecările și dușmăniile dintre alegătorii aceluiaș cerc, de limbă deosebită.

Apoi pentru a pune capăt abuzurilor administrative de până aci ar trebui asigurat dreptul fiecărei naționalități, ca desbaterile în cauză administrativă să decurgă în limba lor. Ar fi totodată cuminte dacă s'ar lua măsuri ca la orice judecătorești de prima instanță să fie angajat un anumit număr de angajați și judecători cari să priceapă și cunoască nu numai limba — atât în vorbă cât și în scris — ci și datinile poporului cu care stau în atingere, și orice desbatere în procesele lor să decurgă în limba poporului. Aceiaș lucru ar trebui observat de asemenea și pentru celelalte foruri judecătorești, menținând bine înțeles ca limbă de corespondență între aceste — exclusiv limba statului.

Cea mai de căpetenie problemă a chestiei de naționalități rămâne însă totuș școala populară, care trebuie să înzestreze tinerele generații cu cunoștințele cele mai varii cari sunt elementele inițiale ce pregătesc drumul spre cultură. Pentru a-i face însă accesibili acestor cunoștințe trebuie să li-se propună fără îndoială în limba lor. Alături cu acestea li-se va propune și limba statului — firește numai în așa măsură ca învățarea ei să nu se facă în paguba celorlalte cunoștințe. În consecință ar trebui asigurat dreptul naționalităților și la școlile medii și universități — creindu-se câte o catedră de limba acelor naționalități care încunjură de preponderanță școala perspectivă.

Aceste drepturi ar fi numai o parte a acelor înfăptuite de spiritul democratic din occident și nici pe departe n'ar însemna distramarea statului, ci din contră ar promova bunăstarea lui dând astfel loc și eventualei asimilări, care va fi o consecvență logică a emulației culturale.

Barkóczy pleacă? Șeful secției școlilor medii dela ministerul de instrucție despre care a fost atâta vorba în presa ungurească și împotriva căruia s'a dat un atac vehement din partea mai multor deputați jidani și reformați, se svonește că ar pleca. Barkóczy este victima clericalismului intolerant și dacă va pleca din minister, în orice caz, se va dovedi câtă putere exercitează asupra opiniei publice ungurești așa zișii liberconugetătorii jidani.

restul odăii. Înalt, din lemn de palisandru, cu încrustări de sidex, scrinul își rînduiește, pe trei rânduri, șirurile de săltărășe, toate înflorite la mijloc cu câte un brun buruz de fildeș. Peste săltărășele acestea cade un capac, captușit pe dinăuntru cu o catifea viorie; și pe capacul acesta sunt alcătuite, în mozaic, ramuri de trandafiri îmbobociți. Din lemnul scrinului acestuia, din catifeaua lui, pare că se desprinde o mireasmă neînțeleasă, o mireasmă ciudată, care are putere asupra gândului și sufletului meu, să le trimită în vremi depărtate, stinse de mult. De atâtea ori stau și privesc mobila aceasta veche! De atâtea ori ochii mei se prind par'că de încrustările ei și privind astfel, îndelung, încetul cu încetul mi-se pare că se deslușește, plecată de-asupra catifelei viorii; o umbră albă, ca de-asupra unei scrisori.

Și mâna aceea vapoasă par'că începe să scrie, și peste catifeaua viorie o foaie de hârtie par'că se întoarce.

Știu că e numai o închipuire și cu toate acestea un fior mi-se strecoară în suflet, căci așa trebuie să fi stat aici, aceea care, în fața săltărășelor acestora, astăzi goale, scria răvașe de dragoste, răvașe scaldate în zâmbete la început, în lacrimi, știu, mai pe urmă.

Pe fața catifelii ce urmă a mai rămas? Doar câte-va picături de cerneală, pe care penița le-a plâns odată și dimpreună cu ochii cari plângeau. Atât să rămână din toată povestea unei iubiri? Zadarnic mă uit spre cadra din părete de dea-asupra: din ochii triști ai femeii care mă privește par'că, același adevăr se revarsă.

Congregația Hunedoarei.

— Dela corespondentul nostru. —

Pentru ziua de 30 Maiu au fost chemați membrii congregației din județul Hunedoara în adunare generală regulată. Cu săptămâni în urmă se știa, că adunarea aceasta o să fie sgomotoasă.

Cu venirea la putere a partidului „muncii” în fruntea județului a ajuns prefectul *Mara László*, un pățimaș aderent al contelui Tisza, saturat de ideile oligarhice a stăpânului său.

Pe de o parte svîrcolirea și amarul coaliționistilor scoși din stăpânire, pe de altă parte înverșunarea luptei între urmașii mărunței a familiilor *nemești Barcsay și Pogány*, cari stăpâneau de veacuri acest nenorocit județ — au grăbit isbucnirea hărtei pe cât de pățimașă, pe atât de condamtabilă.

Atât prefectul *Mara*, cât și subprefectul *Pogány*, apoi deputatul *Barcsay* și protonotarul *Csulay* sunt de aproape înrudiți și sunt urmașii conducători ai familiilor *Barcsay și Pogány* — deținătoarele de veacuri a stăpânirii în județul Hunedoara. Mărunței și suri, cum sunt, actualii urmași, nu se mai pot împărți pe codrul de pâne, ce îl scot din sudoarea celor 355.921 locuitori ai comitatului Hunedoara.

Ca o tristă dovadă a minciunii ce cuprinde așa zisa autonomie comitatensă și constituție ungurească — acesți mărunței oligarhi și-au luat îndrăsneala să se certe ca la ușa cortului în contul administrației județene și sub masca intereselor publice.

Cel mai tare — prefectul a alergat la Budapesta, a adus „măciucă” respectabilă în chip de comisie ministerială, și cu ajutorul acesteia a lovit

Atâta doar rămâne! Ba nu. Într'unul din săltărășele acestea am găsit, într'o zi, un buchețel de flori. Ce flori anume, nu știu, vremea le-a șters culoarea, le-a lăsat numai strânse la un loc, ce pe un mănunchiu de frunze moarte. Când l'am luat în mână, mi-s'a părut că ele sânt sufletul scrisului acestuia și că luându-le i-l smulg. Le-am așezat la loc, le-am lăsat acolo; mireasma lor avea ceva de moaște: o singură petală se desprinsese și căzu, ușoară, peste catifeaua viorie, acoperind una din lacrimile de cerneală...

...În colțul acela al odăii scrinul rămâne stingher, ca un strein între celelalte mobile, ca un sicriu în care e îngropată vremea. Singuri numai ochii femeii din cadră ar ști ce să caute deasupra măsuței viorii, și ochii aceia n'au să-și mai desfacă genele nici odată. O umbră deasupra unui mormânt.

Iconostasul.

Nu cu așa de multă vreme în urmă iconostasul își avea locul lui pe perețele odăii de culcare. Iconostasul era un dulăpuș de lemn, închis c'un geam, din dosul cărui, stăteau înșirate icoanele, cu sfântul patron al casei, îmbrăcat în argint, mai mare, la mijloc. Cununi de flori de busuioc încingeau icoanele, iar pe covorașul de catifea, tivită cu fir de către vre-o dreptcredincioasă a familiei, brațul de argint ținea într'un lanț, candela cu sâmburile ei de lumină. Iconostasul era un loc de adăpostire, un refugiu al sufletului de nimicurile vieții acesteia, era un stătuitor tainic, un duhovnic și un alinător al durerii.

la mir pe slujbașii neplăcuți din județ și în urmă a ridicat din post pe subprefectul Pogány Béla.

Se înțelege, că prin această ridicare din post, acea parte a mărunților dzsentry unguri cari îl aveau ca exponent pe subprefectul, s'a găsit izbită în interese ori chiar în existența ei, și în urmă a înscenat o luptă pe cât de pătimasă pe atât de condamabilă, sub raportul intereselor obștești — încăpute pe grija actualilor conducători județeni.

Deși, județul Hunedoara peste 80% îl formează *Românii*, deși cu săptămâni în urmă hărțuielele aci schițate erau pe deantregul cunoscute, conducerea județiană a partidului nostru național nu a găsit de cuviință să discute și să fixeze *rolul* nostru ca Români în fața acestei detestabile hărțuiele familiale.

Dar abstrăgând dela această hărțuială — ordinea de zi a acestei adunări „de primăvară“ cuprindea raportul anual al subprefectului despre administrația județului în anul 1910, cuprindea bugetele administrative a comunelor și a județului și încă alte peste 500 puncte, între care unele de o importanță capitală. Și cu toate aceste „organizația“ partidului nostru și de data asta a fost salvată prin câteva aparențe.

Nu recriminăm; constatăm și schițăm cele întâmplare în această adunare congregațională.

Ziua întâi.

Martii în 30 Mai la orele 8 grupul român și-a dat întâlnire la casina română din Deva și a hotărât — spontan — să nu ia partea nici a prefectului guvernamental nici a subprefectului iusthist.

La orele 9 — prefectul Mare a deschis adunarea cu o cuvântare — *cețită* prin care a schițat gena crizei și a comunicat faptul amovării din post a subprefectului Pogány — urmată după raportul comisiei ministeriale.

Motivele și întreg raportul comisiei, în baza cărora s'a făcut amovarea slujesc de clasică dovadă a putreziunii sistemului cu care să

Soaptele buzelor trimiteau spre el cuvinte de rugăciune și n' n' preajma lui, pernuța mică purta mereu urmele genunchilor cari se plecaseră spre ea. În fața geamului aceluia, care închidea vesmântul de argint al Maicii Domnului, curgeau lacrimi fierbinți, și în toată casa era un întreg al faptelor, un far spre care ochiul rătăcit putea să caute și să-și afle calea.

Vremuri de dreaptă și cinstită credință! Intru cât îndoiala sufletului omenesc de astăzi e mai presus de înțeleapta lui statornicie de altă dată! Intru cât s'a sporit fericirea omenirii de acuma, părăsind toate dreptele credinți, cari o călăuziseră dealungul atâtor veacuri! Credința aceea nu putea fi o stavilă înaintării geniului omenesc, ba poate mai bine și pe temelia ei puternică, uriașele lui cuprinderi s'ar fi ridicat și mai falnice deasupra țărâni de care vroim înzadar să ne desfacem. Nutrim mintea, dar ne lăsăm însetat sufletul! De aceea mai mult ca oricând, astăzi alergăm după fericire, după fericirea pe care părinții noștri o aveau lângă ei, căci dânsa își avea izvorul în cliar sufletul lor.

administrează țara. Intre motivele „pondereose“ amintim următoarele — caracteristice:

În activele județului s'au găsit multe muște moarte.

În palatul județian nu s'a găsit o bibliotecă de specialitate, care să slujească funcționarilor izvoare pentru completarea calificației lor.

Subprefectul a lungit și a prolongat procedurile disciplinare, pornite contra slujbașilor abuzivi.

S'a constatat, că în ultimii ani, în județ au fost urmăriti 29 funcționari pentru delapidări, falșuri de documente publice și pentru alt soi de crime ordinare.

Regret mult, că nu mi-a succedat să copiez întregul act de acuză formulat de comisia ministerială — ca să avem un clasic document asupra mizerabilului sistem administrativ, chemat să îngrijească de soarta locuitorilor acestei nenorocite țări.

Urmând să se ia la cunoștință acest act de acuză și mandat ministerial ca subprefectul Pogány să fie ridicat din post — s'a pornit cu o rară vehemență întreg puhoiul de protestări din partea justhiștilor, sprijinitori ai subprefectului.

Rînd pe rînd au luat cuvântul fostul deputat Ajtay din Hațeg avocatul Tolnay, Leitner, deputatul justhist Barsay și alții, care cereau ca subprefectul să fie repus în post, după ce i-se va comunica ministrului prin adunare că județul dorește această repunere.

Din partea Românilor, prezenți în număr de vre-o 60 — a vorbit dl *Dr. Aurel Vlad* spunându-le adevăruri crude.

„Că administrația județiană, ca și a țării — zicea dl *Dr. Vlad* — e ticăloasă, noi v'o spunem de un lung șir de ani. Această ticăloșie a administrației residă în însuși sistemul de guvernament al Ungariei care e venal, corupt și cu toate păcatele oligarhice de pe vremuri. Până nu se va schimba acest sistem nenorocit, oricine ar fi în administrație, îndreptări nu se vor putea face. Schimbarea sistemului nu poate urma decât prin votul universal egal, secret și pe comune“.

Această ordine de idei a fost aprofundată și întregită cu multă vervă de dl *Dr. Victor Bontescu*, care a dovedit că în actuala stare de lucruri întreagă autonomia județelor și constituția țării există numai — pe hârtie.

Au mai vorbit guvernamentalii, *Dr. Ulain*, deputatul *Rosenberg* și procurorul *Bigner* — apărind cu argumente foarte șubrede activitatea comisiei și ordinul ministrului de interne prin care subprefectul Pogány a fost ridicat din post.

Justhiștii au propus ca adunarea să petiționeze la ministru, ca pe lângă continuarea cercetării disciplinare — subprefectul să fie repus în post.

La votare partida subprefectului a fost majorizată și astfel Pogány a rămas scos din post.

Românii, în conformitate cu hotărârea dela Casină — n'au luat parte la votare. După amiază s'au continuat discuțiile cu o rară vehemență. Opoziția a făcut propunerea, ca să trimită congregația o adresă la dieta țării, căreia să-i arate volnicia prefectului, care n'a voit să îngăduie la discuție în comisia administrativă ordinul ministrului referitor la ridicarea din post a subprefectului.

Prefectul a rămas neclintit pe lângă procedura sa volnică și atunci opoziția a înscenat un tumult ne mai pomenit, prin care a zădărnicit orice pertractare. Seara la orele 7 — prefectul a fost silit să închidă adunarea, fără ca să-i fi reușit să intre măcar în ordinea de zi.

Ziua a doua.

Opoziția, la începutul ședinței și-a formulat protestul său energetic și astfel s'a ajuns la chestiunea *substituirii* subprefectului Pogány.

Prefectul doria ca această substituție să fie amânată până la adunarea regulată din toamnă.

Opoziția a propus ca suplinirea să se facă imediat sau cel mult în 35 zile în o adunare generală extraordinară.

După discuții vehemente la care au luat parte: *Dr. V. Bontescu*, *Dr. Ajtai*, *Dr. Barsay*, *Dr. Klain*, *Dr. Rosenberg* și alții — s'a pus la vot — și propunerea opoziției a intrat în majoritatea voturilor.

Înrângerea prefectului a făcut o penibilă impresie.

La interpelări din nou a fost aduse în discuție chestiunile împreunate cu suspendarea subprefectului. Au interpelat: avocatul *Leitner* și *Seiden* din Pestiș.

Prin aceste interpelări s'a desvâlit felul votului prin care s'a forțat preluarea oficiului de subprefectul suspendat — preluare făcută ca amestec de servitoare prin inspectorul școlii renegatul *Dénes* — *Dostal*.

După ce s'a intrat — în sfârșit în ordinea de zi, la raportul administrativ anual al subprefectului a luat cuvântul dl *Dr. Aurel Vlad* care a vestezit în termeni energici patima care a fost scris acel capitol din raport, tratează despre siguranța publică. În acest capitol se spun minciuni despre „terorismul“ despre răsvrătirile ce s'ar fi întâmplat vremea alegerilor în cercul Orăștiei“.

„Este însă raportul atât de circumspecțiv a zis dl *Dr. Vlad* — să nu amintească nici un cuvânt *cumpărările de suflete* ce s'a făcut în public și cu o nerușinare detestabilă“.

Alegerile din Bucovina.

Cernăuți, 3 Iunie

Înainte de alegerile pentru parlament, partidul național român s'a prezentat unitar, nedesbinat, dar frigid electoral au stârnit iarăș vechile timi și apetituri cari clocoteau în interiorul partidului cu toată disciplina și integritate. A început pe toată linia răsunatul tuturor contra tuturor, cum s'a spus în „Foaia Poporului“ din Cernăuți și care are de suportat cele mai multe injurii, de primit mai multe lovituri de față și ascunse, e bărbatul care de 7 ani a stăpânit în viața politică a Românilor bucovineni, dl *Aurel Oniciu*, care cu toate că-i șef de partid, cel mai vrednic dintre toți deputații candidații la deputație, are de suportat cu doi contracandidați în cercul *morului*. Nici unul însă din acești n'au pe departe calitățile geniale ale dlui *Oniciu*, nici nu se pot mândri cu oarecare fapte naționale. Ar fi însă pierdere ireparabilă pentru România bucovineni, dacă ar cădea dl *Aurel Oniciu*, care în decurs de 7 ani a dat vezi de o putere de muncă, de lămuritor, de orator și jurnalist cum n'au avut nici când în Bucovina noștră săracă în oameni mari, dar bogăți în vânturători de fraze late și goale. Contracandidații *Dsale* sunt dnii *Dorobovici* și *Dr. Vasiloschi*, ambii aflați în dieta țării (camera provincială).

Alegerile acestea vin ca să-i despartă iar pe Români bucovineni așa de astâmpărați și doritori de lucruri noi grupări nouă. Vechile partide de vâțătorilor (democrații) și a președintilor (apărăriștii) iau iarăș ființă, iar

Ocazie de cumpărat mobile!

Din cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute mobila de lipsă la: **Székely și Réti** fabricanți de mobile în **Marosvásárhely** Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și se plătește în rate lunare fără nici o de preț.

Mare asortiment în trusouri pentru mireși. La cerere din provincie trimite bogatul catalog.

cu greu se va putea închide în timpul cel mai apropiat. Ura cu care combat aceste două stări ar fi vrednică de două neamuri dușmane, nu luminătorii țaranului cari își distrug altora opera făcută în folosul popului. În vremea alegerilor pentru un preot îmbrăcat în odăjdii i-a înmormântat în biserică pe poporeni săi, de vor vota pe conducătorul învățătorilor, dl Tofan, îi va descoperi la sovadă și atunci vai de dânșii...

În cercul *Sucevii* candidează marele țării baronul Hurmuzachi având contracandidat pe țaranul Blându, iar la *Rădăuți* deputatul dietal Simionovici se luptă așisderea cu doi candidați proaspeți, cu domni E. Isopesul și Dr. Comoroșan, unul judecător la Cernăuți și membru marcant în lista grupare apărăristă, iar cel din urmă avocat la Viena și puțin cunoscut în Bucovina. Învățătorimea din cercul Rădăuților îl sprijinește pe dl Simionovici, care — fie spus în treacăt — este fratele inspectorului școlii din care fapt se și explică simpatiile învățătorilor din acel cerc pentru dl Simionovici.

Și la *Strojineț* sânt mai mulți candidați. Cel „oficial”, al partidului, este dl Dr. Lupu, preș. Băncii țării, iar celălalt e dl prof. C. Isopescul, fost deputat în parlamentul trecut și actual deputat în dietă. Învățătorii sânt pentru dl Lupu, care editează un jurnal personal al dsale „Glasul Poporului” care apare „după trebuință” cum scrie pe ea. „Foaia Poporului” rămâne organul tuturor Românilor din Bucovina, și articolele sânt aproape toate îndreptate contra apărăriștilor.

La *Câmpulung* rămâne de-ocamdată dl primar Leuștean, țaran din Fundul Moldovei. Zilele trecute fusese deputație de vr'o 6 țărani dela munte în frunte cu dl Dr. Teofil Lupu fostul deputat al Câmpulungului, contele Bellegarde, din *Bruck an der Mur* (Stiria), ca să-i ofere mandatul din cercul Câmpulungului. Contele nu a primit însă. E dureros și trist faptul acesta că bieții țărani români alegă tocmai prin fundul lumii după deputați străini, neavând destulă încredere în conducătorii români de acasă.

Mai avem de înregistrat două candidaturi foarte interesante, dela reușita cărora e probabil că vom avea 7 deputați români în parlament. În cercul *Văscuți-Stănești* încearcă părintele *Nicolai de Vlad* să răpiască un mandat Rutenilor cari-l sprijinesc pe vice-maresalul Stocki, iar în contra rutenului Spenul (Român rutenizat) candidează tinărul inginer Mintencu, fost înainte de câțiva ani preș. al „României June” din Viena. Ambele cercuri conțin, după cum arată cadastrul național și recensământul din acest an,

o majoritate covârșitoare de Români. E regretabil însă că nici politicianii noștri și nici presa românească nu vroiesc să-i sprijinească, probabil pentru că amândoi nu candidează cu program național, ci confesional gr. or. Credem însă că acesta-i numai un truc al celor doi candidați îndrăsneți, cărora li dorim din inimă să-i vedem în parlament. *Cor.*

Scrisori din Iași.

Anonimatul în ziaristică. — Presa ieșană. — Presa străină.

17/30 Mai 1911.

În numărul din 21 Mai a. c. «Analele» lui Adolphe Brisson, publică un articol de fond «Journalisme moderne» semnat *Le Bonhomme Chrysale*.

Câteva considerațiuni de ordin general mă fac să opresc cu mulțumire și interes privirea asupra lui. Se vorbește în acest articol între alte lucruri bune, de anonimatul în ziaristică. E bine adecă ca articolele unei gazete sau reviste să fie semnate de autorii lor? Răspunsul îi dă de 50 de ani încoace atitudinea ziarului «Le Temps», răspuns însă negativ.

Pentru noi, pentru presa noastră românească, lucrul acesta ar părea cel puțin temerar. Am fost deprinși totdeauna — măcar așa «în principii» — ca celce scrie ceva, să aibă curajul sau cavalierismul faptei sale; să iscălească. A nu semna un articol dovedește pentru mulți a fi laș, poltron, fricos.

De sigur, în cea mai bună parte, aceste temeri sânt îndreptățite. Celce critică — în înțelesul literar al cuvântului — de multe ori tinde să alunece pe panta regretabilă a insinuărilor și a calomniei. Nu se critică, vezi bine, cu gândul bun de îndreptare, ci de dorul josnic de distrugere. Nu se vizează o direcție greșită, ci se dorește nimicirea omului ce o poartă. Cuvântul de dojană nu pornește cinstit, din întreaga manifestare critică a masei colective de cititori, cari reclamă grabnic stabilirea justului adevăr; ci din patima egoistă, personală a unui suflet invidios sau mândru.

De aici, atacurile vehemente, calificative insuportabile, aluziile răutăcioase, ce întrezăresc persoana, nu opera. De aici, iarăși în mod firesc, frica de a iscăli, teama de răspundere, apelul la minunatul «Rep» sau «Cor».

Logic deci, pentru moravurile atât de orientate — dureros de orientate — ale presei noastre din Regat — vorbesc mai ales de presa ieșană; și în presa orașului Soare... orașului de unde au pornit toate ideile etc. etc... — eh, logic zic, ca celce ia condeiul în mână, să la și răspunderea socotitei sau nesocotitei sale fapte.

Ca o evidențiere imediată a celor zise, ceace se petrece cu presa orașului Iași, e eloquent. Un om ce ține cătuși de puțin la demnitatea superioară a persoanei sale, renunță hotărît să pue mâna pe un astfel de ziar. Suntem în privința aceasta, cu mult inferiori orașelelor de provincii, cari și ele, cu presa lor, întrebuintează totuș o atitudine mult mai urbană una față de alta.

Care să fie cauza? Știm că în comitetul de conducere a acestor gazete figurează persoane cu totul onorabile. Nu ne-am gândi o clipă că ele ar indica o atare direcție! Nu putem bănui acest lucru, pentru respectul sentimentului nostru de dreaptă judecare. Și totuș, cauza o cunoaștem; o știm cu toții; o vedem în fie ce clipă!

De ce n'o înlăturăm atunci? De ce nu pornește o reacțiune fericită, trebuincioasă, contra

acestei stări rușinoase. Credeți dvoastră, cinstiți conducători, că mai poate dăinui multă vreme, tonul acesta scandalos în insulte, calomnii și calificative? Credeți, că e de demnitatea unui oraș luminat, cu o Universitate, cu profesori eminenti, cu o revistă înaintată — da; cu o revistă înaintată —, cu un trecut de cinste și corectitudine politică, cu *pretenția îngâmfată* de a fi îndrumătoare atator idei înaintate; credeți, că se mai poate tolera să vedem zilnic debitându-se la adresa tuturor — notați zic tuturor — asemenea flori de stil! Gândiți-vă serios și veți vedea cât de mult ne-am știrbit în mândria noastră de cetățeni.

Pentru mine unul, o mărturisesc sincer, mi-e jenă să urmăresc scrisul acestor foi; mi-e rușine, pentru viitorul acestui oraș, pentru prezentul lui, pentru trecutul lui mai ales, pentru trecutul lui care mi-e atât de drag; mi-e rușine zic, să mă număr între aceia, cari, cândva vor avea să arate urmașilor lor, *aceste patente documente de barbarie, de inferioritate culturală, de îngustime sufletească!*

În alte țări, în țările cu o superioară mentalitate, în țările unde nivelul intelectual al maselor e mult mai înflorit, unde presa ca atare, nu e decât reflexul just — așa putea zice matematic — a acestei stări de înaintată cultură socială; în asfel de țări nu se cunoaște un limbaj atât de jignitor și ca atare anonimatul nu trebuie să ne sperie. El e firesc; e necesar.

Ziaristul străin, ori care ar fi el, are nevoie ca numele lui să fie păstrat în tăcere. El nu iscălește articolele sale de polemică, nu pentru că e laș, poltron, fricos; nu pentru că e neconștient de spusele sale — și prin aceasta ar voi să se eschiveze publicului ce-l urmărește — ci tocmai, pentru că spusele sale izvoresc din cea mai deplină, mai firească și mai cinstită judecare a faptelor.

Nimic din pornirea particulară a sufletului său, nu întunecă claritatea magistrală a expunerii. De altfel el nu exprimă nimic personal, nu scrie ca să-și mulțumească pofta sau pasiunea ce-l stăpânește, ci pentru a pleda o cauză de ordin general, pentru a trata o chestie de interes public.

Într'o atare atmosferă ridicată, presa formează o putere uriașă. Ce a însemnat odată și ce însemnează acum, în Anglia, *Daily Mail* în urma avântului ce i-l'a dat extraordinarul *Alfred Harmsworth!* De sigur o neînchipuită *putere morală*, ce n'are nevoie de egida cutărui sau cutărui nume, pentru a se impune. Ea izvorăște — cum foarte bine spune dl *Niculae Iorga* — din forța unită a părerilor publice și se îndreaptă cu aceeași tărie — mărită însă în prestigiu ei — către aceiaș forță.

Așa se explică, stîmaților domni gazetari din Iași, de ce în Anglia spre exemplu, cetitorul uriașelor gazete zilnice, se regăsește veșnic pe sine, în scrisul articolelor de polemică. El nu-și poate și nu și-ar putea închipui cum, cutare articol, e plâzmuirea personală a ziaristului x sau y; ci crede — și așa e — că întrânsul trebuie să vadă ecoul mai multor păreri, mai multor judecăți, *ecoul tuturor.* *Corneliu Carp.*

Din despărțământul Marghita al Asociațiunei.

Înființarea agenturei și bibliotecii a doua în Sân-Lazar.

Duminea trecută, 28 Maiu n., comitetul despărțământului Marghita al «Astrei», însoțit de mai mulți intelectuali din loc și împrejurime, a descins în comuna Sân-Lazar, unde a înființat o nouă agentură și o nouă bibliotecă populară.

Cu această ocaziune s'au ținut și vreo câteva prelegeri, dându-se poporului noțiuni generale de cultură și sfaturi în treburile lui zilnice.

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Pentru boli cronice separat. (Curarisire specifică), consultațiunii dela 10—12 ore a. m. Consultațiunile le execută Dr. Kálmán Róth.

Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

Comitetul a fost reprezentat prin directorul despărțământului, prin vicepreședintele comitetului, secretarul despărțământului și membrii săi Victor Pop, preot în Chef și Gavril Lazar, preot în Sân-Lazar.

Au vorbit: directorul despărțământului Dr. D. Stoica, arătând ce scop urmărește comitetul despărțământului prin descinderile sale în satele românești și insistând asupra necesității imperioase de a ne cultiva cât mai repede, pentru a nu mai rămânea în urmă și pentru a nu mai fi de batjocura altor neamuri. Dr. Iuliu Chiș, vicepreședintele comitetului, vorbește despre o chestie actuală și de mare folos: Contractele de donațiune. Preotul Victor Pop vorbește despre biserică și școală și despre chemarea Asociațiunii, îndemnând pe cei de față a se înscrie membri ajutători. Preotul Coriolan Manu, din Abram, vorbește despre meserii, arătând de ce mare folos sunt ele, mai ales pentru părinții cu mai mulți copii, cari dând pe unii din ei și la meserii, nu sunt siliți să-și împartă moșiile în prea multe părți.

Inițiindu-se agentura, se alege președinte Gavril Lazar, notar și bibliotecar Ioan Potoran, învățător, iar cassier Vasile Gal, judecător.

S'a predat apoi biblioteca constituitoare din 66 volume și s'a purces la înscrierea de membri. S'au înscris cu toții 26 de poporeni.

Octogenarul preot local Ioan Ternovan, plin de emoție, mulțumește directorului și întregului comitet pentru năzuințele ce și le dau la luminarea poporului.

Comitetul, însoțit de toți intelectualii de față, a vizitat apoi pe fruntașii economi: Vasile Gal, jude, Florian Gal Chiș, curator și Grigorie Fărcaș.

Cu toții au fost oaspeții doamnei și domnului Gavril Lazar, unde ne-am petrecut cât se poate de animat până seara.

Afară de cei amintiți până acum au mai participat următorii domni: Petru Hetco, paroh în Abram; Liviu Rada, paroh în Chișlaz, Ioan Abrudan, inv în Fâncica, etc.

De încheiere ținem să amintim, că adunarea a fost luată sub protecția alor trei jandarmi, cari și-au ținut de datorință a ne ocroti de atacurile duhurilor necurate protivnice progresului nostru cultural. Neîndatinate, se vede, autoritățile administrative de pe aici cu asemenea adunări de »agitație valahă«, s'au alarmat și au trimis la fața locului cu porunca de-a opri adunarea, nu mai puțin de trei jandarmi. Aceștia însă văzându-se rușinați prin ordinul superiorilor lor, în fața demnității cu care a decurs adunarea, s'au retras în casa învățătorului, fără a lua nici un demers de opreliște. S'au văzut și mai blamați, când au înțeleș, că poporul a fost instruit și sfătuit să se abțină dela fapte rele și beție — și mai ales când în curiozitatea lor de a ști ce fel de cărți se lasă poporului, li-s'a arătat întâmplător tocmai cartea despre *cultivarea legumelor* a d-lui director de preparandie I. F. Negruțiu. (De altcum ținerea adunării a fost anunțată la timp.)

Pe când ne aflam la masa domnului Gavril Lazar, d-nul director al despărțământului a primit dela un tânăr poporean următoarea scrisoare, din care se poate vedea, că bun lucru săvârșesc intelectualii noștri, dacă se coboară la popor și stau de vorbă cu el.

Iată scrisoarea în tot cuprinsul ei:

»Stimate domnule airector,

și mult onorațiilor domni, cari v'ați adunat în comuna noastră, pentru înaintarea poporului nostru român. Și eu Pavel Gal Chiș împreună cu părintele meu Florian Gal Chiș, luând parte la adunare și înțelegând frumoasele învățături de înaintare pe cari le-a prezentat stimat d-nul director cu mult onorații domni împreună, și noi toți poporeni comunei Sân-Lazar, poftim din adâncul inimii ca bunul și atotputernicul Dumnezeu să Vă lungească firul vieții la mulți ani.

Coresp.

Turneu artistic.

„Societatea noastră teatrală“, aranjează în luna lui Iulie un al doilea turneu artistic, pus sub conducerea directorului său, dl Aurel P. Bănuț.

Noul turneu va avea loc în nordul Transilvaniei.

Și vestim cu bucurie, că de data asta nu vor avea loc exclusiv concerte ci și reprezentațiuni teatrale, în fiecare oraș luat în combinațiune. Reprezentațiunile vor fi date de artiști întovărășiți cu diletanți aleși, conduși de mâna abilă a dlui Bănuț.

Aceste serbări culturale vor avea loc la următoarele date și în următoarele locuri:

2 Iulie nou, Duminecă, în *Beiuș*.
7 Iulie nou, Vineri (sărbătoare) *Oradea-mare*.

9 Iulie nou, Duminecă, *Șimleu*.
12 Iulie nou, Miercuri (sărbătoare) *Șeini*.
16 Iulie nou, Duminecă, *Sighetul-marmarului*.

23 Iulie nou, Duminecă, *Vișeu-de-sus*.
30 Iulie nou, Duminecă, *Somcuta-mare*.

2 August nou, Miercuri, (sărbătoare) *Lăpușul-unguresc*.

Prin prezentul aviz și până la alte deslușiri ce vor primi „comitetele filiale teatrale“ din aceste 8 orașe, sunt rugate a angaja, pentru seriile numite, salele cele mai corăspunzătoare scopului.

Programul detaliat va urma în curând, de asemenea și alte informațiuni speciale.

Atragem încă odată atențiunea publicului nostru asupra acestor sărbători de cultură românească și sperăm, că artiștii noștri, precum și societatea de teatru, va avea tot sprijinul din partea oamenilor noștri de bine.

Convocare.

În virtutea §-ului 23 din statutele „Reuniunii învățătorilor dela școalele populare confesionale gr.-or. române din protopresbiteratele: Timișoara, Belinț, Comloșul-mare și Lipova“ prin aceasta convocăm

adunarea generală a despărțământului Belinț.

pe **Martți, în 31 Maiu (13 Iunie) 1911**, în școala conf. gr.-or. română din comuna Belinț.

PROGRAMA:

1. La 10 ore și jum. a. m., participare la chemarea Duhului Sfânt.
2. Deschiderea adunării.
3. Apelul nominal.
4. Prezentarea rapoartelor: președintelui, casarului și a bibliotecarului.
5. Exmiterea comisiunii pentru cenzurarea rapoartelor.
6. Arătarea în practică a facerii roilor artificiali de către Traian Cărbăș, învățător în Balinț.
7. „Școala poporală și dezvoltarea ei istorică“, disertație de Andrei B. Andraș, învățător în Fădimac.
7. „Jocul în familie și în școală“, disertație de Atanasie Lazar, învățător în Ierșnic.
9. Eventuale prelegeri și disertațiuni.
10. Incasarea taxelor de membrii și pentru „convict“, apoi înscrierea de membrii noi și a celor ce voiesc să ia parte la excursiunea la Roma.
11. Referada comisiunii cenzurătoare.
12. Propuneri și interpelări.
13. Fixarea locului pentru proxima adunare generală.
14. Alegerea comisiunii verificatoare.
15. Alegerea unui birou adhoc, pentru conducerea alegerii funcționarilor despărțământului, pe un period de 3 ani.
16. Încheiere.

La această adunare se invită toți membrii ordinari, fondatori și ajutători, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii cauzei școlare și a înaintării învățământului poporal.

Leucusești, în 1/23 Maiu 1911.

Lazar Ignea,
notar.

Ioan Furdian,
președinte.

NB, La 2 ore d. a. va fi prânz comun, la care însă pot conta numai cei ce se vor însinua, cu zile înainte, dlui Traian Cărbăș, învățător în Balinț. Se notifică că, atât trenul de către Lugoș, cât și cel de către Făget, sosesc în Balinț, la orele 10 a. m. și pleacă seara la 5 ore.

Belimbrokeiade.

Care e gazetă de partid? Gândul de a ne scrie „Tribuna“ s'a răspândit prin contagiune, fiindcă marea este totdeauna contagioasă. Minciuna de căpătenie a fost denunțată, că „Tribuna“ n'ar fi a partidului. Mă rog, noțiunea partidului e foarte cuprinzătoare și foarte firească în acelaș timp. Noi știm să probăm că am servit și servim partidul și că, prin urmare, îi aparținem, buni sau răi cum suntem. Iar cât pentru proprietatea foii noastre i-am știut da o formă juridică, pe care lumea o cunoaște din literale noastre fundamentale, devenite acum publice. Întrebăm însă pe celelalte surate: cu cine avem onoarea? Care poate să se laude că e mai aproape de partid? Care este conferința națională a partidului, în care s'a dat o autorizație specială monitorului lui Goldiș-Belimbrokei? Ce reprezintă și pe cine maica »Gazetă«? Dar »Drapelul«, care ca și „Gazeta“ se lăpădă acum de drumul lor da independență cerbicoasă din trecut, unde și-au obținut consințirea de organe ale partidului? N'ar fi oare cuminte, ca, imitându-ne pilda noastră, „Tribunei“, să-și publice și năbădioșii noștri conștiința lor în materie de proprietate, ca să înceapă odată acele năstrujnice prerogative asupra conducătorului partidului?!

O supărare naivă. Panfletarul la ordinea zilei după pilda lui Belimbrokei, repetă mereu epitetul, care l-am fi aplicat noi undeva unui număr oare de fruntași distinși. Repetă, ca un titlu de trădare, că am fi îndrăznit să le zicem la cești bărbați, nici mult nici mai puțin, decât: b i p e z i ! Auziți, iubite cititori, am fi zis noi: bipezi! Bine, dar este oare aici o insultă, chiar dacă am fi zis? Nu suntem oare „bipezi“ cu toții? Dela Suveran până la cel din urmă alegător al Măriei Sale, d-lui deputat Vaida, nu suntem cu toții bipezi?... S'ar părea că dușmanii noștri se gândesc însă la ceva mai grav, poate la patrupezi! Și noi n'am spus vorba asta! Așa sunt domniilor, mistifică regulat!

Motiv de nenorocire a cauzei. Vorbind de oportunitățile politice ale dlui Pop de Băsești, pe cari desigur și cetitorii noștri le cunosc bine, panfletarul nostru ne face un cap de acuzație din faptul, că am fi primit undeva dorința de a-l vedea »primenit« și »bădă Gheorghe. Mă rog, chiar dacă nu am fi exprimat această dorință, sinceritatea, care trebuie să ne lăuziască, ne-o fi impus poate acest desiderat. Și o cutie încapă asupra ori-cui. Ne mirăm acum să vedem pe dl Vaida cum caută să ne combată și în acest punct. Înșirind meritele politice ale dlui George Pop de Băsești, dsa ne povestește cum venerabilul și expus la ultimele alegeri din cercul său electoral, cât a avut să suferă în urma unei lovituri la cap, dată cu »o rudă de fier« de un alegător ungur. Acest fel de argumentare nu vi se pare deloc nou. Într'adevăr, pentru »o lovitură cu ruda de fier«, poate constitui mai mult o glorie, decât o deprințare, trebuie numai decât să ne poticnim cu comitetul nostru. Și împlinește-și bine datoria un comitet, care n'ar răzbnat încă ofensa asta adusă, de alegătorul unșă capului șefului iubit?

ANUNȚURI!
se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunei«.

Magazinul de Mobile
Armin Krausz

Cel mai mare și mai bine asortat magazin în Ungaria-de-sud. Mare depozit în obiecte fine, până la cele mai fine. Mobile de cea mai bună calitate o specialitate: Mobile din lemn masiv, lucrate în aplicatie. Prețuri fixe. Comandele se efectuează prompt și conștiințios.
Timișoara-centru, Strada Zápolya No 7.

INFORMAȚII.

A R A D, 5 Iunie n. 1911.

Vexații fără sfârșit.

Săptămâna Rusaliilor catolice ne-a alături de un proces nou și o priza. Zicem numai una, căci un proces nou nu mai are darul să ne îndrindă, fiind obicinuiți ca fiecare săptămână să ne cadă câte unul. Ne-a prins însă faptul că redactorul nostru responsabil a primit în aceeași zi citații dela procuratura din Orade, pentru 8 și alta pentru 10 Iunie unde se întorsese abia Miercuri trecută. Citațiile sunt făcute pentru a se lua interogatoriu în două procese mai vechi, însă din felul cum sunt fixate soroacele reese cât de rea credință a autorităților cari măresc intenționat vexarea ziarului nostru, pricinuindu-i cheltueli și neajurate și zadarnice. Căci tot așa s'ar luat interogatoriu în două cauze sebite în aceeași zi, cruțând redacțiunii noastre o zi de muncă, iar ziarului o cheltuală a drumului zadarnic. Putem lua apoi interogatoriu — tot de bine și la judecătorul de instrucție din Arad, după cum era uzul obișnuit aci.

Este, machinația aceasta urmărind un scop îndoit, sleirea cât mai rezistentă a rezistenței acestui ziar încercându-se muncitorilor lui cu conștință. După aceste premise ne putem explica asupra scopului urmărit de autoritățile ungurești față de ziarul nostru, căci în ultima sesiune legislativă am fost dăruiți cu 19 procese de război, iar redactorul nostru a făcut 15 călătorii la Orade, căzându-i aproape toate săptămână câte unul.

Noul director al teatrului din Oradea. Prietenul și colaboratorul nostru, jurnalistul publicist *Emil Gîrleanu* a fost numit director al teatrului național din Oradea.

Compozițiile lui C. Porumbescu. Apărut în fascicula a III-a încă 7 coruri, cari unele inedite. Amatori de muzică să adreseze »Reuniunii de cântare C. Porumbescu« din Suceava. Prețul fiecărei este 1 cor. 50 bani.

Cursurile de vară la Văleni. După iarăși tinerimea bucovineană se pregătește și anul acesta să scrie într'un număr cât se poate mare.

Prin primul a fost *un singur* Bucovina, anul al doilea *cinci*, iar astăzi la început 25, iar spre fine 50! S-au văzut și preoți bătrâni din Bucovina cari veneau regulat la cursuri și făceau încet notițele necesare.

Cor.

D. N. Iorga împlinește anul acesta 40 de ani. Societatea studenților români din Cernăuți are de gând să scoată cu această ocazie un *almanah literar dedicat marelui profesor al neamului nostru. Se vor publica și șezători literare. Bine ar fi să se țină aminte guvernului de nedreptă-*

tatea ce i-a făcut-o dlui Iorga, expulzându-l din Austria.

— **Turneul lui Liciu.** Ni-se scrie din Cernăuți: Cu toată agitația în vederea alegerilor, interesul tuturor e îndreptat spre cel mai mare eveniment cultural din anul acesta, sosirea artiștilor dela „Teatrul Național” din București: Nottara, Liciu, Aristița Romanescu, Petrescu ș. c. cari vin cu un repertoriu foarte bogat. Bucovinenii noștri, cari au arătat de repetite ori că știu să primească, vor căuta și de rîndul acesta să-i întimpine pe aleșii oaspeți cu aceeași atenție și dragoste ca și în trecut. Seria reprezentațiilor va fi aceasta: Joi în 15 Iunie n. se va da „Apus de soare” pe scena teatrului orașenesc din Cernăuți; Vineri în 16 „Viforul”, Sâmbătă în 17 „Luceafărul” toate trei piesele de Delavrancea. Decorurile și costumele vor fi aduse dela București. Tot în Cernăuți se vor reprezenta: Duminică în 18 n. „Năpasta” și „Noaptea furtunoasă” de Caragiale; Luni „Scrisoarea pierdută”, iar Marți în 20 „Nepoftitul” o piesă localizată din franțuzește. În 21 și 22 Iunie artiștii vor juca la Suceava, apoi vor da pe rînd câte o reprezentație în următoarele orașele din provincie: Gura Humorului, Câmpulung, Rădăuți, Strojineț și Sirete.

— **O atitudine conștientă.** Ni-se scrie din Săn-Miclăușul-mare: Consiliul comunal din comuna noastră a respins zilele trecute petiția birtașului Francisc Schannen, care cerea îngăduință pentru construirea, în mijlocul pieței principale, a unei case cu scop ca să poată vinde în ea băuturi spirituoase. Hotărârea consiliului a fost luată sub impresia cuvântării preotului român Ioan Popovici, care a cerut respingerea petiției invocând motivul salutar al luptei contra otrăvii din alcool. A arătat acțiunea întinsă ce s'a pornit în țeara întreagă contra alcoolului și a convins pe membrii consiliului că una din datoriile conducătorilor comunali e să reducă și să stărpească cu toate mijloacele nobilei propagande boala alcoolismului.

— **Dela »Reuniunea femeilor române din Arad și jur«.** Dna Emilia Papp n. Marcusș prezidenta »Reuniunii femeilor române Selăgene« a binevoit a colecta și trimite 50 de obiecte prețioase și frumoase pentru loteria Reuniunii din Arad.

Lista obiectelor:

Dna Emilia Papp n. Marcusș, Șimleul Silvaniei o frumoasă perină de canapea brodată cu motive românești, o periniță p. ace, 1 port-perii, 1 gentiliță croșetată, o tăviță croșetărie, o cravată lucrată pe dantelă.

Dna Maria Cosma n. Dragoș, Șimleu, un mijloc de masă broderie, un port-batiste, două ștergare țes. rom.

Dna văd. Ludovica Oros n. Aciu, Șimleu, un ștergar țes. rom.

Dna Veronica Boroș n. Muste, un mijloc de masă croșetărie.

Dna Cornelia Maniu, Șimleu, un ștergar broderie, un port-batiste broderie cu mot. rom., un fugar broderie, o tăviță cos. rom.

Dna Sabina Munthiu n. Deleu, cămășuță cusută cu mot. rom., o periuță pentru ace pictură un port-gulere brod. pe catifea.

Dșoara Silvia Chirila, Șimleu, un fugar lucrat cu mot. rom.

Dna Elena Szahál n. Filip, Șimleu, o tăviță croșetărie.

Dna Cornelia Maier n. Filip, Șimleu, o tăviță croșetată.

Dșoara Lucia Lazar, Șimleu, un mijloc de masă brod. cu mot. rom.

Dșoara Viorica Lazar, Șimleu, o perină de canapea lucrată pe catifea.

Valeria Gogan, Șimleu, un fugar broderie cu mătase.

Dna văd. Maria Bogdan n. Pop, Șimleu o batistă albă lucrată pe tull și mătase.

Dna Maria Șimon n. Șimon, Șimleu, un ștergar des de casă.

Dna văd. Cornelia Davidoviciu n. Șimon, Șimleu, un port-perii lucrat pe postav.

Dna Victoria Vicaș n. Pop, Hidvég, două tăvițe țes. rom.

Dna Letiția Dr. Aciu n. Vicaș Hidvég, o periniță de canapea lucrată pe catifea.

Dna Regina Sima n. Deleu, Pereceu, un port-batiste.

Dna Cornelia Maior n. Deleu, Pereceu, o periniță de catifea pictată pe mătase, un ștergar țesut.

Dșoara Miți Sima, Pereceu o periniță de canapea lucrată pe etamină

Dna Lucreția Sima măr. Cosma, Felsőszék, o periniță de canapea, 1 șort negru broderie, 1 ștergar.

D-na Eugenia Barboloviciu, n. Muste, Bocșa-Rom. un mijloc de masă brod. și țesături cu mot. rom.

D-na Emilia Pop n. Pop Dabjon o perină de canapea smirna, un fugar lucrat în colorii românești.

Dșoara Eugenia Schill, Márkoszék un mijloc de masă lucrat pe etamină.

Dșoara Irina Schill, Márkoszék o gentiliță croșetată.

D-ra Livia Coste, Somlyo-Cseke un cadru pentru fotografii brodat pe mătase.

D-ra Veronica Liscan, Czizer un port-ceasornic croșetărie.

D-ra Victoria Paușan, Varșolt un șort cu dantele, o punguliță-croșetărie.

Țărâncă Ana Hendea m. Ardelean, Fűrmenes o merindeică din pânză.

Dșoara Cornelia Lemeni, Alsó-szopor o tăviță croșetată.

— **Din talnele cărdășiei Burdea-Șeghesca.** Primum următoarea scrisoare:

Onorată redacție!

Foaia săptămânală „Progresul” din Oravița publică la știrile zilei, că are de vânzare 100 bucăți acții dela banca „Plugarul” din Cacova. Informându-mă am aflat că acțiunile sunt ale faimosului Burdea, fost pașă al Caransebeșului și nu chiar de mult dimpreună cu prietenul său Sieghescu dictatori ai ținutului Oravița.

Intocmai ca Pilat în Credeu așa și ei ajunseră membrii în direcțiunea „Plugarului” de unde — fiind cam acrii strugurii — și-au dat abdicerea.

Acum Castor își vinde acțiunile și după el cu siguranță va urma și Polix. Apoi ce să faci, are Românul două proverbe ce le putem aplica în cazul de față și anume: „*Pagubă ca pagubă da-mi plăcu cum merse*”, și... bată-te de car unde băgași boii. — *Un acționar al Plugarului*.”

— **3/15 Mai în Viena s'a serbat de România Jună și anul acesta cu aceeași dragoste și venerație pentru aceea zi memorabilă ca și în trecut.** Studențimea și mare parte din colonia română era adunată în Hotel Regina, unde dl Bianu, stud. în drept a vorbit cu multă simțire și durere despre ziua de 3/15 Mai și anul 1848, făcând privire scurtă asupra suferințelor neamului românesc din Ardeal dela 1848 până în zilele de azi. Dl Bianu a avut câte odată accente așa de puternice, așa de calde și de originale, că neconținut a fost întrerupt de aplauzele auditoriului. La urmă cu toții ne-am ridicat și în mijlocul entuziasmului general am cântat „*Deșteaptă-te Române*”. Frumos și sguđuitor a fost cântat cântecul lui Avram lăncu de dl Teleguț, unul din cei mai buni cântăreți din colonie.

La urmă dl Dr. Lazar Popovici a vorbit despre răscoala țărănilor din 1437, despre Sava Brancovici, revoluția lui Horia și „*Supplex libellus Valachorum*” zugrăvindu-ne în colorii foarte vii năzuințele spre libertate ale Românilor din Ardeal și Ungaria. Ne-am mirat de ce cunoștințe întinse

în domeniul istoriei naționale dispune dl L. Popovici, care deși medic, are timp să se ocupe și cu alte discipline.

Nu știu din care pricină n'a amintit nimic dl Prof. Nedelcu în „Românul“ despre această frumoasă și înălțătoare serbare românească a societății „România Jună“. Sau d-sa ca corespondent al „Românului“ are slăbiciune numai pentru șah și pentru maestrul șahist G. Marco? Dacă tot astfel va informa d-sa ziarul „Românul“ ca până acuma, despre colonia și studențimea română din Viena, tare ne temem ca dl Goldiș să nu-l facă — „matt“.

† **Alexandrina dr. Pop n. Moldovan**, soția dlui Dr. Iustin Pop, avocat în Deva, a repauzat la 2 Iunie n., în vârstă de 29 de ani.

Trimitem întristatului soț sincerile noastre condolențe.

† **Victoria Căliman n. Graur**, soția părintelui Emil Căliman din Brețc, a repauzat la 1 Iunie n., în vârstă de 24 de ani.

Odihnească în pace!

— **Societatea România Jună** din Viena a luat în una din ședințele ei laudabila hotărâre, ca să deie un premiu de 30 cor. pentru cea mai bună conferință în graiu și spirit popular, din următoarele domenii: istorie națională, medicină, drepturi și economie națională. Conferința va trebui cetită la o adunare populară fie din Ardeal, fie din Bucovina, și după aceea publicată într-o foaie pentru popor din Bucovina și în una din Ardeal. E foarte frumos că România Jună dă ocazie membrilor săi ca să lucre și să scrie pentru popor. Tot la România Jună a binevoit să trimită 20 cor. în acelaș scop și banca „Economul“ din Cluj. E un semn îmbucurător al vremii de azi grija pentru cultura celor lipsiți de binefacerea cărții.

— **„Brote pe lucru“**. Sub titlul acesta citim în „Libertatea“ din Orăștie:

„Partidul nostru național român va primi în curând iar o lovitură de piatră în coaste ori în spate, din partea unui vașnic și primejdios dușman al său: din partea lui Eugen Brote, fostul său vicepreședinte pe vremuri...“

Dl Eugen Brote s'a mutat deja la Sibiu, venind din Țară, și acum lucrează la o broșură „senațională“, prin care să dea cu cuțitul de ucigaș în partidul al cărui atâta vreme el însuși membru fruntaș a fost, alături cu Mangra și alții. Va cerca, cu fel și fel de „dovezi“ (ci că are copii de pe scrisori și cuate, pe cari și le-a scos până nu se știa ce vrea), cu care ar dori să „compromită“ pe unii alții din purtătorii de grije ai politicii noastre naționale. Firește asta ar fi cea mai ferbinte dorință a guvernelor maghiare, ca să ponegrească pe oamenii noștri naintea propriului popor, ca ei, la zile de lipsă, să nu aibă vaza trebuincioasă naintea poporului și ușa poporul, la chemarea lor, să nu se mai miște!..

Iar în vreme ce Brote „lucrează“ — bineînțeles din porunca guvernului și pe simbria lui, — aici la cărțile lui aruncătoare de rușine — ci că taica Slavici își ascute hodorogita peană la București, și el dă acolo altă rachetă pe placul și pe plata lui Jeszensky dela Pesta!

Ne putem închipui câte scornituri și minciuni și întortochieri de fapte vor fi puse dungă n dungă în broșurile lui Brote și a lui Slavici, înțelegi cu Mangra. Și sântem din nainte siguri, că scârbă vor lăsa destulă în suflete, dar înfrângere sufletească n'au să poată face, decât doară la unii naivi, nepricepători de vicleniile politice.

Ne vom lumina și noi oamenii noștri și le vom arăta ce plătesc îmbălăriile simbrieișilor lui Jeszensky — Tisza“...

— **Studenti din România la Budapesta.** 14 studenți dela școala de poduri și șosele

din București, cari au întreprins o călătorie de studii la Torino sub conducerea directorului C. M. Minorescu și altor profesori s'au oprit pentru câteva ore la Budapesta.

Oaspeții români au vizitat școala tehnică, unde au fost primiți cu multă afabilitate.

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace, al „Reuniunii meseriașilor sibieni“, au mai dăruit: Cornel A. Tăslăuanu, culeg. tipograf, 1 cor., Alexa Piso, sodal lăcătuș, 50 bani, Oprea Steflea, măsar (Seliște), aplicând pe fiul său Oprea la măsurit, 1 cor., dna Elisa Munteanu n. Belga, soție de notar (Cărpeneș), 8 cor., Ioan Manta jun., paroh (Guraraului) cor. 2.50 și Samuil Petrașcu, măsar (Paris) 1 cor.

— **Ilustrate românești.** Cereți dela librăria „Tribunii“ seria de 12 bucăți a noilor ilustrate reprezentând tipuri dela balul costumat și dela matineurile din Arad. Aceste ilustrate sânt atât de frumoase încât întrec și pe celea din anul trecut. Au apărut în editura librăriei „Tribuna“ și se vând în folosul Reuniunii Femeilor Române din Arad pentru înființarea noii școale de fete.

O bucată costă 0.24 bani; o serie de 12 b. cor. 2.50; 50 bucăți cor. 9; 100 bucăți cor. 16, plus — la toate — porto poștal. Călușerii, bucată 14 bani; 50 bucăți cor. 6; 100 bucăți cor. 10. Ilustrate cu portretul poetului Goga și cu cel al aviatorului Vlaicu, bucată 16 bani, 50 bucăți cor. 7.; 100 bucăți cor. 12.

— **Arhierii în Blaj.** Citim în „Unirea“ Vineri în 2 c. n. au sosit la Blaj cu acceleratul H. H. Lor. Dr. Demetriu Radu Episcopul Orăștiei și Dr. Vasile Hossu Episcopul Lugojului, însoțiți de dl Dr. Coriolan Pop adv. în Oradea-Mare. — Înainte de amiazi sub prezidenția Ilustrilor Arhierii D. Radu și V. Hossu s'au întrunit membri comisiei emise de Conferința din Oradea-Mare pentru compunerea statutelor societății: „Sfânta Unire Societatea Literară-Socială“, fiind de față canonicii Dr. Octavian Domide, Dr. V. Szmigelski și Dr. I. Marcu și avocatul Dr. Cor. Pop. Statutele s'au primit în genere. — Stabilirea lor definitivă s'a încredințat canonicilor Dr. Izidor Marcu și V. Szmigelski, cari le vor prezenta la întrunirea, ce va avea loc în August cu prilejul jubileului Asociațiunii în Blaj.

La conferința episcopescă de Sâmbătă conchemată de Exc. Sa Mitropolitul Dr. Victor Mihályi de Apșa, iau parte, special fiind invitați, membri capitolului arhidiecezan, vicarul capitular din Gherla Mgf. Ioan Georgiu, vicarul general din Lugoj: Ilustritatea Sa Ioan Boros, Dr. O. Domide, canonic și Dr. Alexandru Ghețe din Gherla. — Obiectul conferinței: afaceri bisericești-școlare, privitoare la provincia metropolitană.

x **Noutăți de ridicul**, geante de mâni, cofere, articole de sport, rachete pentru tennis, bile și nețua, fotbal, mingii, bastoane, parfumuri, apă de Coloniri apă de păr, praf de dinți, săpun, perii, pieaptene și articole de modă se află cu prețuri moderate la **Hegedüs Gyula**, Arad Andrassy-tér 15.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

x **Făină Lactată Nestlé** este un praf fin de pesmeți a cărui parte principală o formează cel mai bun lapte din Alpi, liber de bacterii, care fierț numai cu apă, dă un nutriment ușor de mistuit și foarte nutritiv atât pentru copiii de tăță cât și pentru copiii mari, precum și pentru persoane cari suferă de stomac.

Preparatul este răspândit de 50 de ani în toată lumea și se recomandă călduros de către medici ca nutriment pentru copii, mai ales ca hrană pe lângă lap-

tele matern și ca nutriment înainte și după înțărcarea copiilor. Făina lactată Nestlé se găsește în toate farmaciile și droguerile cu prețul fix de K. 1.80 cutia. Probe și prospecte trimite în mod gratuit reprezentanții casei Nestlé, Viena I Biberstr. 11.

Econoamă.

O femeie română văduvă fără familie (inteligentă) dar lipsită de mijloace, în etate de 45—48 ani **afală îndată aplicare** ca econoamă la un preot văduv fără familie.

A se adresa la administrația »Tribunei« sub numele »Simplex«.

Mișcare culturală și socială.

13 Iunie n.
Miluan: Petrecere de vară, cu reprezentare teatrală, în școala românească din Miluan (Milvan) începutul la orele 7 seara.

12 Iunie n.
Făget: Petrecere de vară în »Dealul« începutul la orele 2 p. m. Seara la orele 8, continuarea petrecerii în hotelul »Reibnagl«.

14 Iunie n.
Făget: Festivitate școlară în sala gimnastică cu ocaziunea aniversării a 20 dela întemeierea internatului pavelean. Începutul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

»Luceafărul« revistă literară și artistică apărut cu următorul sumar bogat și vașnic (nr. 11):

Oct. C. Tăslăuanu: Organizarea economiei țărănimii. I. U. Soricu: Cântare nouă (poezie). Livia Rebreanu: Pastel (poezie). Maiorul C. teanu: Trezire. G. Rotică: Populară, Pe tărâș agitatiei mării (poezii). Em. Gârleanu: Pentru pasăre!.. C. Sandu-Aldea: Clientul din vinci.

Dări de seamă: H. Chendi. D. Anghel. vestea celor năcăjiți. Fantazii și portrete.

Cronică: Organizarea satelor noastre. n. din Paris. Expoziția din Roma. Noile Poșta redacției. — Bibliografie.

Ilustrațiuni: Elevele școlii de meșteșug Sibiu. 3 fotografii de porturi dela balul Sibiu. Port de pe Valea Someșului.

POȘTA REDACȚIEI.

Deva. Invitarea la petrecerea de vară n. o publică, fiind tipărită în tipografie streină.

I. A. Sânmiclaus. Publicăm azi la informații.

Poșta Administrației.

Ermin Stanca Brad. Am primit cor. 14 abon. până la 1 Iulie 1911.

Teodor Stoianoviciu Toracul-mare. Am primit cor. 9-40 abonament până la 1 Iulie 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu „Tribuna“ institut tipografic, Nichiu

BEISA
MIKSA
fabrică
MOBIL

în

Oradea-mare-Nagyvárad

Calea Rákoczi-ut No
(Lângă Apolo)

VINURI

și noi de vândut.

cu toată încrederea la proprietarul din Siria (Világos) Petru Benea, căci Vă vom oferi vinuri bune, curate și pe lângă cele mai moderate.

vechi: Vin alb K — 68 litru. — 70. Roșu — 76.

noul: Carbenet alb K 1 — litru. — 54. Rizling K — 56. Rizling și Muscat K — 52 litru.

de treve (comină) K 1-50 litru. de drojii 2-20, Rachie de treve specialitate K 2 — litru.

și rachie să expedieze cu rambursă și în sus sub îngrijirea mea proprie sau împrumut pe timp de două luni calitatea vinului garantez.

Pctru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de :

Fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente în

M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca

trebuie să anteprenori; domeniile, sârărele, sârărele: sârărele pot săparea cu instrumentele sale.

PRIMI UCRAȚOR MILOCEȘTE.

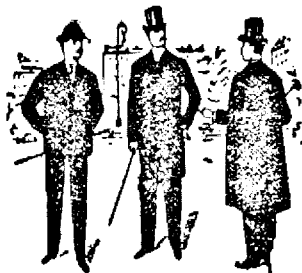
Recomandă și mașini pentru împietitul de sârăre.

Catalog de prețuri gratuit și franco

PREMIAT LA ȘASA EXPOZIȚII.

Prăvălie nouă. Prăvălie nouă.

Mészáros Károly,
croitor pentru domni
Kolozsvár, Szentegyház-u. 6.

Își recomandă depozitul bogat asortat cu stofe din țară și străinătate, lucrează tofelul de haine bărbătești la ultima modă, croi modern, serviciu prompt, lucru ireproșabil și prețuri moderate.

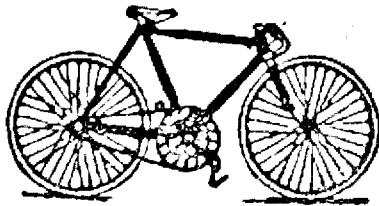
Garnituri de trierat cu abur.

4-6-8-10 HP (cai putere) diferite specialități, locomobile automate, și trierătoare și locomobile cu abur, pelângă rate de 4-6-8-10 ani și prețurile cele mai moderate, se află în asortiment bogat la magazinul fabricii de mașini agricole:

Frații Friedrich
Timișoara.

Luăm garanță ca și fabricanții la mașini noi.
Agenții se plătesc.
Cereți oferte. Serviciu prompt.

Bicicletele de renume mondial :
THE CHAMPION
și **PREMIER**

cu osie campanilă roată automată (cu frână liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete — ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körút 41.
Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körút 6
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Crocsé Ferencz

proprietarul unei mine de peatră din Gödemesterháza.

Atelier de pietrărie și monumente
în Marosvásárhely, Kalvária-u. 6.

Are în depozit monumente sepulcrale din marmor, granit și sienit, dela cele mai simple până la cele mai somptuoase, pregătește de asemenea orice lucrări pentru edificii și cavouri familiare.

Prețuri ieftine și serviciu prompt.

Planurile se execută gratuit.

Atelier modern.

Tolstol.

29

MĂȘBOIU ȘI PAGE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Da, asta... dar de ce nu m'ați înștiințat? de ce hârtie?

chisă în portofoliul pe care-l ține mereu sub braț.

Da, ea este, protejata d-tale, încântătoarea Drubetzkoj, protejata d-tale, această ființă din stânga.

Și dacă am un păcat pe conștiință, e ura să-mi inspire această femeie nevrednică! De ce să-mi vorbești așa? Oh! o să vie o zi în care să-mi strigă printesa nebulă de mânie.

XXII.

pe ce în salon și în odaia printesei aveau să se afle aceste, trăsura prințului Vasile îl

Pierre și împreună cu dânsul pe printesa care găsise de cuviință să-l însotească.

Și treceau fără șgomot pe paiele așternute ale lui Bezukhow, ea se întoarse către Pierre,

și să-l libereze fraze de mângăere, pregătite mai înainte.

— Dar văzu cu mirare că Pierre dormea, legănat de trăsura; ea îl deșteptă și el o urmă gândindu-se pentru întâia oară că va avea o întrevvedere

cu ea în agonie! Trăsura se oprise la una din camerele laterale. Când se coborîră dintr'însa, zăriră

și îmbrăcați în negru ce se ascuseră în umbra proiectată de zid; alți oameni îi

zăriră lui Pierre, cari păreau că vor și ei să se întoarcă

la care încotro. „Așa trebuie să fie” își zise și el, urmând-o pe printesa care urca repede ingu-

stele trepte ale scării de serviciu. El se întreba de ce alesese ea tocmai această intrare neobișnuită, de ce să facă o vizită contelui; dar siguranța și graba călăuzei lui îl sileau să-și mai spună odată că așa trebuie să fie. Pe la jumătatea drumului fură izbiți de niște oameni ce scoborau scara în fuga mare, cu niște găleți de apă, și cari se alipiră de pereți ca să-i lase să treacă, fără cel mai mic semn de mirare la vederea lor.

— Apartamentul printeselor e pe aci, nu e așa? întrebă Ana Mikhailovna pe unul din ei.

— Da, pe aici, răspuse omul cu glas tare, ca și când ar fi sosit clipa când toate sunt permise. Ușa din stânga.

— Poate că nici nu m'a chemat contele, zise Pierre ajungând în anticameră... Aș prefera să mă întorc în odaia mea.

Ana Mikhailovna se oprî, ca să-l aștepte.

— Ah! amicul meu! spuse ea atingându-i haina cu mâna, așa cum făcuse și fiului ei în cursul zilei. Crede-mă că sufăr ca și d-ta, dar fii bărbat, te rog.

— Zău, aș prefera să...

Și Pierre privi cu simpatie la printesă, pe deasupra ochelariilor.

— Ah! amicul meu, uită nedreptățile care poate ți-s-au făcut; gândește-te că ți este tată și că e în agonie. Ea suspină: — Te iubesc ca pe un fiu, aibi încredere în mine, voi veghea asupra intereselor d-tale.

Pierre încă nu înțelegese nimic, dar mai spunându-și odată: „Așa trebuie să fie”, se lăsă condus de printesă. Aceasta deschise o ușă și intră într-o odăiță ce servea de anticameră. Un bătrîn servitor al printeselor ședea într'un colț și lucra la ciorap. Pierre nu fusese nici odată prin aceste apartamente. Ana Mikhailovna ceru, unei cameriste, vești asupra sănătății printeselor, spunând mereu cameristei „fata mea” și „drăguță”.

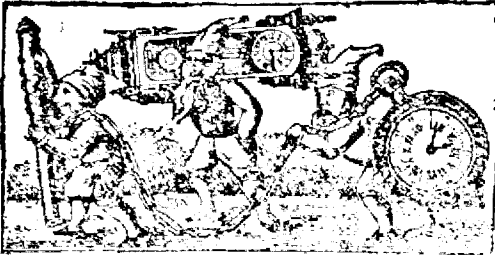
Aceasta ducea o sticlă de apă pe o tavă și apucă pe un coridor lung, urmată de printesă. Cea dintâi odaie la stânga era a celor mai în vârstă dintre printese. În graba ei de a intra, servitoarea lăsă ușa întredeschisă, așa încât Pierre și tovarăsa sa, aruncându-și fără să vrea ochii în odaie, o surprinseră pe nepoata cea mai mare stând de vorbă cu prințul Vasile. La vederea celor doi vizitatori, prințul Vasile se trase înapoi cu un gest de vădită contrarietate, în vreme ce printesa, năpustindu-se la ușă, o împinse cu violență. Acest acces de mânie, atât de opus liniștii ei obișnuite, precum și extrema îngrijorare zugrăvită pe chipul prințului Vasile, părură atât de ciudate lui Pierre, încât se oprî brusc și se uită întrebător la călăuza sa; dar ea, neimpărtășind privirea lui, răspuse cu un suspin și cu un zâmbet:

— Fii bărbat, prietene; am să veghez asupra intereselor d-tale.

Și Ana Mikhailovna își zori pasul.

Am să veghez asupra itenreselor d-tale! Ce voia să spună? Pierre nu înțelegea nimic; „dar se vede că așa trebuie să fie” își zicea el. Ajunseră într-o sală mare, prost luminată, care dădea în salonul de recepțiune al contelui. Cu toate că bogat decorat, salonul acesta era de un aspect sever; Pierre îl străbătuse de multe ori, de câte ori intrase pe scara cea mare. O puțină de băe, uitată acolo, zăcea în mijlocul covorului, ud learcă. Un servitor și un dascăl, ținând o cădelniță, se apropiară binișor de noii veniți pe cari nu-i zăriseră încă. Salonul de alături se deschidea deasupra unei grădini de iarnă; două enorme ferestre „italiane” lumineau localul; un bust de marmură și un portret, mărime naturală, ale împărătesei Catherina, erau principalele podoabe. Aceleași persoane ședeau în salon, în aceeași pozițiune și șopteau între dânsule.

(Va urma).

Florenthál Vilmos

ciasornicar și giuvaerglu

Segesvár, Beyergasse No 16.

Depozit bogat în toffelul de

ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal
și nickel.

Articlii de argint de China

Ochelari și zwickeri de Rathenov.

Reparaturile se ecsecută solid și prompt.

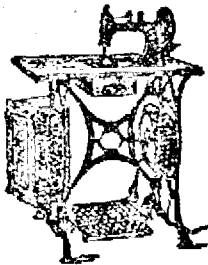
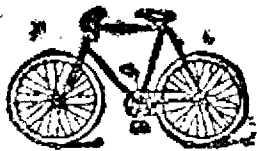
Horváth Béni

mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat de nou, unde primește comande și **reparații de lucruri** ce aparțin în branșe precum mașini de cusut, de scris, biciclete și gramofone etc. Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuază repede și prompt.

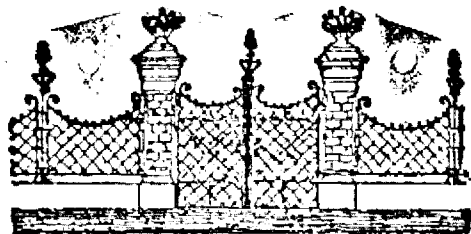

Klein István

Prima fabrică cu instalație electrică de împletituri de sîrmă, coarde (madrăte) de oțel pentru paturi și sate etc.

== Szeged, Kelemen-u. 4. ==

Telefon No 242. — Fondat în anul 1840.

1 m. de sîrmă pentru gard
dela 30 fileri în sus.

Fabricatele sale în privința durabilității și a execuțiunii bune, concurează cu orice fabricate de acest soi. — Serviciu conștiințios. — Prețurile sale sunt cele mai ieftine. — Cu prospecte și cu catalog de prețuri la dorință servește gratuit. Să fiți atenți la firmă.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1910.

15 Maiu

126 499 148
1 811 946
63 973 877
26 700 415
11 999 876
14 798 943
3 116 121
6 001 3 8
712 691
806 348
106 020 300
38 272 359
38 737 737
439 451 076

12 000 000
28 352 686
4 180 436
254 139 540
1 555 595
106 020 300
33 202 513
439 451 070

ACTIV

89 514 734 Rezerva metalică aur 123 393 730
36 984 414 » trate aur 50 843 000
Argint și diverse monete
Portofoliu român și străin
) Impr. pe ef. publice 9 321 100
» în cont curent 13 209 468
Efectele capitalului social
Efectele fondului de rezervă
» » amort. imob. și mașin. de imprim.
Imobile
Mobilier și mașini de imprimerie
Cheltueli de administrațiune
Depozite libere
Conturi de valori
Conturi curente.

PASIV

Capital 12 000 000
Fond de rezervă 30 352 686
Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim. 4 180 436
Bilete de bancă în circulațiune 254 139 540
Dobânzi și beneficii diverse 1 555 595
Depozit de retras 106 020 300
Conturi diverse, sold 33 202 513

Scomptul 5%

) Dobânda 5 1/2%

1911.

7 Maiu

14 Maiu

173 748 222
1 502 338
110 969 831
22 580 961
11 999 789
17 856 442
4 284 121
6 021 993
736 674
743 862
111 550 935
17 805 708
45 733 185
525 533 401

12 000 000
30 352 686
4 461 614
338 356 681
1 550 439
111 550 935
27 253 881
525 533 461

Invenție Nouă.

Invenție Nouă.

Moară de oțel

pentru întrebuițare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

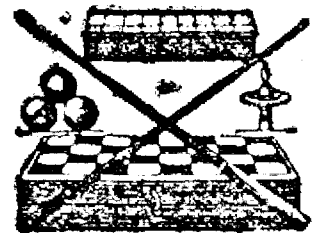
Krämer Káro

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr.

Primește spre efectuare și reparare toate crurile ce aparțin acestei branșe, și mandă neguțătorilor dopuri pentru orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare tot articiii pentru fumători, ghergheturu

tru lucrul mână etc. Comandați în provincie și cută prompt cea mai mult calitate. Obiecte mirabile.

Márton Tamás

atelier cu mașini electrice pentru cuțire artistică și fabricare de
in Marosvásárhely

Piața Petőfi-tér No 1.

Se recomandă pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru căsăpie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pre lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a șase brice, barbierilor le socotesc taxa numai — pentru cinci. —

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár, Széchenyi-u. (îngă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din branșa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

câștigat dela so-
din Budapesta a
auritorilor și
lor diplomă.

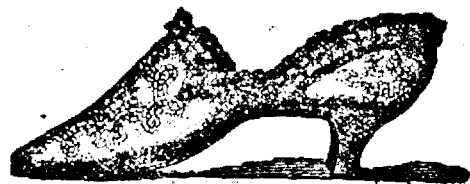
Taferner Antal

auritor de biserici și saloane
Versecz, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului
aurice și reparare, iconostase, altare,
s. mormânt, acoperiș de turnuri, aran-
jamente bisericesti apoi pregătirea tuturor
lucrărilor de brânza aceasta precum și re-
pararea și vopsirea de nou a monumentelor
deasemenea și orice icoane bisericesti.
La dorința pregătesc prespect; pentru
vederea lucrărilor în provincă merg pe
— — — speșele mele proprii. — — —
Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Pantofi de catifea și piele

în orice
culoare și
calitate
pe lângă
prețurile

cele mai
ieftine și
execuția
cea mai
frumoasă

se pot cumpăra dela

Kovács Mihály, Hodmezővásárhely
(Str. Morii) Malom-utca No 6 (casa proprie).

Prețul curent se trimite gratis și franco. Vanzătorilor
se acorda cel mai mare rabat. — Serviciu conștiințios.

Sándor, sculptor, Arad, Kossuth-u. No 4.

Stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. :-

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete
după natură și fotografii, monumente mor-
mântale, totfelul de produse ale industriei,
apoi lucrări moderne sculptate pentru deco-
rația zidurilor din teracotă, piatră, ghips,
ciment și din alte materii pe lângă prețurile
cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

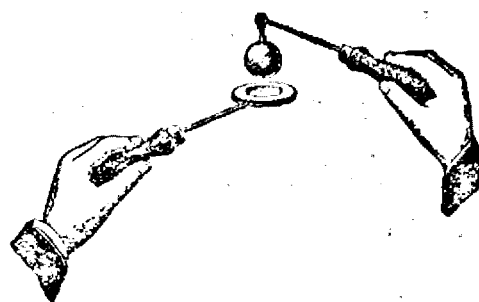
Atelierul de fotografare a lui

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Se fac și se măresc cele mai frumoase foto-
grafii, deasemenea acvarele, picturi în olei,
pe calități în pânze ori mătase, cari prin spă-
lătură nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
confundați, Cluj-Kolozsvár, Piața Mátyás
király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — —
Trimindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

In atenția susținătorilor de școale.

Requisitele obligatoare pen-
tru școalele confesionale în
cadrul legii XXVII, § 15
din 1907, se pot cumpăra
mai avantajos dela

Hábel Mátyás Géza

fabricant de recvizite școlastice
Budapesta, VII., Vas-utca No 7.

INȘTIINȚARE.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public român
din loc și jur, că am înființat în Arad, Józseffőher-
czeg-ut No 9, un

nou institut de văpsit, curățire chi- mică și spălarea albiturilor cu aburi

bine aranjat și corăspunzător cerințelor moderne de azi

Praxa câștigată pe acest teren în capitală și alte orașe mai
mari ale țării, sunt în stare să îndeplinesc toate condițiile celor
mai gingașe pretenziuni. Asigur onor. musterii pe lângă serviciul
prompt și efeptuirea — cu prețurile cele mai ieftine.

Rog binevoitorul sprijin, al on. public

Cu stimă:

EUGEN JUNCAN.

Comandele din provincie se efeptuiesc prompt.

Fabrica de tâmplărie

instalată cu putere de mașini a lui

Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szász-város) Strada Spitatului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie
(mășărie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie.
La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile
pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcării,
farmacii, mobilieri pentru biserici și școale, din lemn bun
și uscat, pe lângă prețuri convenabile. Planuri și modele se
trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru
scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

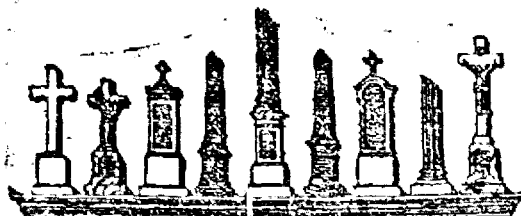
sculptori și măestrii piatrari.

Atelierul central
al magazinului Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietri monumentale,
fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:
Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:
Déva și Nagyvárad.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în
Timișoara-Fabrik, Andrassy-ut No 22.
și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Iși recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui,
etc., fabricație proprie în executare
de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, oferă
— mai ieftin ca orice concurență. —
Recomandându-se on. public roagă
cercetarea binevoitoarelor comande:

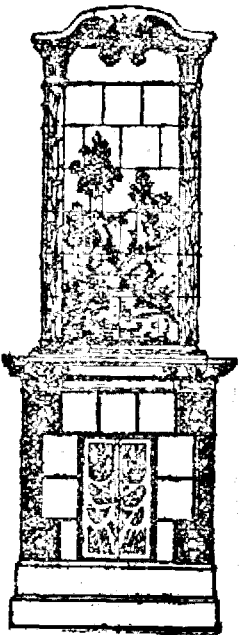
Cornel Tunner,
măiestru de sculptură în piatră.

Abonați „TRIBUNA POPORULUI“!

cea mai bună și mai ieftină foaie poporală.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolossvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

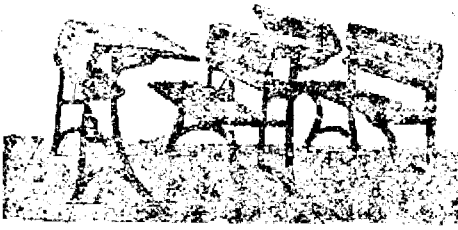
Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurându-l tot odată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Vilhelm Connerth

Sibiu.

Fabrică după diferite sisteme:

bănci de școală

conform celor mai moderne cerințe igienice, pregătește apoi

bănci și scaune pentru biserici; table de școală; rame pentru hărți; rame pentru desemn și dulapuri pentru școală. Catalog ilustrat la dorință trimite gratuit și franco.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul
magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Str. Cisnădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman)
întemeiat la anul 1867 ca l-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Fabricație de primul rang de
CHEAG pentru încheierea laptelui

Atențiune!

Atențiune!

Folosiți numai astfel de cheag, care e făcut din rinza de miel și vițel. Astfel de chiag e numai acela bun, care reprezintă chipul (marca fabricației) de mai sus:

„HOLSATIA“

Întrebuințarea e atât de ușoară, încât oricine o poate îndeplini.

În timp de 1—2 minute se încheagă laptele, care se încheagă cu chiag de mai sus.

Chiagul acesta se poate căpăta numai la pregătitorul

Pálfi Márton

Fényes-Örményes. (Krassó-Szörény m.)

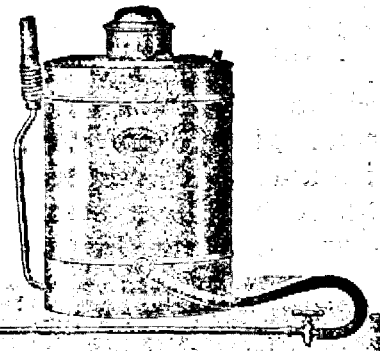
Singura vânzare în Ungaria și St. Balcanice.

Trimite preț-curent gratuit și franco ori și când se cere.
La comandare Vă rog provocativă la foaia aceasta.

Szontágh Pál hărăgar în Csetnek

Depozit: Budapest, IX., Üllői út 101.

Recomandă fabricatele proprii, cunoscute până acum de cele mai bune stropitoare pentru viță de vie brevete TURUL. Fabricatele TURUL au toate calitățile stropitoarelor VERMOREL întrecându-le cu mult. Stropitoare TURUL sunt pregătite din plăci de aramă cisălate cu un conținut de

Prețul unei stropitoare cu împachetatul face 32 cor. Tevi prelungite pentru stropirea borilor 2-50 Cor. Vânturător (conform cererii) 2-40 Cor. apoi stropitoare sistem Eclair în asemănare perfectă cu Eclair în preț de 40 Cor. Stropitoare pentru transport TURUL cu conținut de 8 cor. bucata. Tot acest conținut de 2 litri cu 12 cor. Pompe de pucioasă contra HUNGARIA cu 40 Cor. HENGERES cu 52 Cor.

Cataloge trimite gratuit. — Firma fondată la anul 1835. — Telefon